

Atestato Nr.			Moleėtų rajono teritorijos, esančios magistralinio kelio Vilnius – Utena atkarpos zonoje (urbanistinis integracijos asių zona) specialius planas		
1650	Uždavio aikštinė bendrovė RESPUBLIKOS G. 38, PANEVŽYS, TEL./FAXS: 45 58 1875				
24001	PV	Aurelija Čerėgelienė	2011 02	REGLEMENTUOJAMAS BRĖŽINYS M1:50000	Laida
A100	A PDV	Elvyra Klimavičienė	2011 02		Lapų
Inžinierė		Rasa Prastutė	2011 02		0
Etapas SP	Planavimo organizatorius: Moleėtų rajono savivaldybės administracijos direktorius J. K. 188712799			P/0790-SP-01	Lapas 1 Lapų 1

1. ESAMA BŪKLĖ

Įvadas

Molėtų rajono teritorijos, esančios magistralinio kelio Vilnius – Utena atkarpoje, specialusis planas rengiamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Teritorijų planavimo nuostatomis, Molėtų rajono savivaldybės išduotomis 2009-07-13 Planavimo sąlygomis Nr. PI (19.24)-75 ir sąlygose nurodytais planavimo dokumentais.

Planavimo tikslai ir uždaviniai:

1. nustatyti aptarnavimo infrastruktūros (komercijos, pramonės, sandėliavimo, aptarnavimo) objektų išdėstymą planuojamoje teritorijoje;
2. nustatyti gyvenamųjų vietovių plėtros prioritetines kryptis planuojamoje teritorijoje, užtikrinti gyvenamųjų vietovių plėtros sąveiką su gamtiniais ir antropogeniniais kompleksais, rezervuoti teritorijas gyvenamųjų vietovių plėtrai;
3. nustatyti socialinės raidos poreikį, numatyti visuomenės, nagrinėjamos teritorijos aptarnavimo, paslaugų ir kitos veiklos, būsto, turizmo ir sporto infrastruktūros statybos privalomumą ir galimą plėtojimąsi planuojamoje teritorijoje;
4. įvertinti galimybę esamų vandens telkinių ir miškų masyvų panaudojimą aktyviam poilsiui;
5. nustatyti ir patikslinti planuojamos teritorijos naudojimo reglamentus, atsižvelgiant į aplinkos ir gamtinių išteklių apsaugos reikalavimus ir socialinio plėtojimo poreikį;
6. numatyti inžinerinės ir susisiekimo infrastruktūros privalomumą, tobulinimą ir tolesnį plėtojimą ryšium su aptarnavimo infrastruktūros ir gyvenamųjų vietovių plėtra;
7. pateikti degalinių išdėstymo tinklą planuojamoje teritorijoje;
8. pateikti pasiūlymus dėl žemės naudojimo paskirties keitimo;
9. užtikrinti darnią susisiekimo komunikacijų ir infrastruktūros plėtrą savivaldybės teritorijoje ir rezervuoti teritorijas šiai plėtrai, nustatant planuojamos teritorijos naudojimo ir tvarkymo režimą, apsaugos priemones ir kitus reikalavimus statinių statybos projektams rengti ir žemės sklypui naudoti;
10. planuojamos teritorijos numatomą aptarnavimo infrastruktūrą susieti su infrastruktūros objektais esančiais gretimose teritorijose;
11. įvertinti esamą ir planuojamą aptarnavimo infrastruktūrą Vilniaus ir Utenos rajonų artimiausiuose kelio Vilnius –Utena tašos teritorijose;
12. skatinti investicijas socialiniam ekonominiam vystymui;
13. gerinti investicinę aplinką skatinančią investicijas aptarnavimo infrastruktūroje plėtojant turizmo ir paslaugų veiklas.

Planavimo objektas: Molėtų rajono teritorija, esanti magistralinio kelio Vilnius – Utena atkarpos zonoje (urbanistinės integracijos ašių zonoje), plotas apie 11500 ha.

Molėtų rajono teritorijos, esančios prie magistralinio kelio Vilnius – Utena atkarpos zonoje (urbanistinės integracijos ašių zona) specialųjį planą rengia viešųjų pirkimų konkursą laimėjusi: UAB „Panprojektas“

Nuo sutarties pasirašymo dienos, vyksta projekto rengimo ekspertų susirinkimai, kurių tikslas – pasikeisti turima informacija, koordinuoti ekspertų veiksmus tarpusavyje ir su projekto vadovu. Juose aptariami kiekvienam projekto rengimo etapui aktualūs klausimai, numatomi darbai, kuriuos reikia atlikti artimiausiu metu.

Esamos būklės analizės stadijoje atlikti šie darbai:

Parengtas skelbimas, informuojantis visuomenę apie Molėtų rajono teritorijos, esančios magistralinio kelio Vilnius – Utena atkarpos zonoje, specialiojo plano rengimo pradžią, planavimo tikslus ir uždavinius. Jis paskelbtas dienraštyje „Molėtų vilnis“ 2010m. balandžio 23 d. Nr.30 (7299) ir Molėtų rajono savivaldybės internetiniame tinklalapyje: www.moletai.lt.

Projekto rengėjas išanalizavo institucijų išduotas planavimo sąlygas.

1.1. Teritorijos bendroji charakteristika

1.1.1. Planuojamai teritorijai taikomi teritorijų planavimo dokumentai

Įvertinant planavimo tikslus ir uždavinius, planuojamai teritorijai taikomi galiojančių atitinkamo lygmens teritorijų planavimo dokumentų sprendinių ir kitų strateginių dokumentų bei programų (projektų) nuostatų reikalavimai:

1. bendrųjų planų:
 - 1.1. Molėtų rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas, Molėtų rajono tarybos 2008-06-19 sprendimas Nr.B1-111.
 - 1.2. Molėtų rajono plėtros planas, 2004-06-03, Nr.B1-75.
 - 1.3. Molėtų miesto bendrasis planas, Molėtų rajono tarybos 1996-08-22 sprendimas Nr.94.
 - 1.4. Molėtų miesto bendrojo plano korektūra, Molėtų rajono savivaldybės tarybos 2002-02-14 sprendimas Nr.7, 2004-04-15 sprendimas Nr. B1-60.
 - 1.5. Suginčių gyvenvietės bendrasis planas, Molėtų rajono tarybos 1998-06-25 sprendimas Nr.32.
 - 1.6. Giedraičių gyvenvietės bendrasis planas, Molėtų rajono tarybos 1998-06-25 sprendimas Nr.32.
 - 1.7. Bijutiškio gyvenvietės bendrasis planas, Molėtų rajono tarybos 1998-06-25 sprendimas Nr.32.
2. specialiųjų planų:
 - 2.1. Rekreacinės sistemos schema, Molėtų rajono valdybos 1995-03-27 potvarkis Nr.182-v.
 - 2.2. Molėtų rajono degalinių išdėstymo schema, Molėtų rajono valdybos 1996-08-14 potvarkis Nr.193-v.
 - 2.3. Degalinių išdėstymo schemas Molėtų mieste ir rajone, patvirtintos Molėtų rajono valdybos 1996m. rugpjūčio 14d. sprendimu Nr. 193-v. papildymas, numatant naujas vietas degalinėms Vilnius – Utena (A14) ir Molėtai – Pabradė (Nr. 173) kelių sankryžoje, specialusis planas.
 - 2.4. Labanoro regioninio parko ir jo zonų ribų planas (Žin.2002, Nr. 96-4193).
 - 2.5. Asvejos regioninio parko planavimo schema (Žin.2002, Nr. 86-3710).
 - 2.6. Molėtų rajono šilumos ūkio specialusis planas, Molėtų rajono tarybos 2005-03-03 sprendimas Nr.B1-22.
 - 2.7. Molėtų rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialusis planas, Molėtų rajono tarybos 2009-04-30 sprendimu Nr.B1-82.
3. detaliųjų planų:
 - 3.1. Žemės sklypo Molėtų mieste Paluokesos kvartale detalusis planas, Molėtų rajono savivaldybės tarybos 2008-02-14 sprendimas Nr.B1-17.
 - 3.2. R. Vitkevičienės žemės sklypo Paluokesos k., Luokesos sen., Molėtų r. detalusis planas, Molėtų rajono savivaldybės direktoriaus 2009-05-21 įsakymas Nr.B6-229.
 - 3.3. R. Vitkevičiaus žemės sklypo Paluokesos k., Luokesos sen., Molėtų r. detalusis planas, Molėtų rajono savivaldybės direktoriaus 2009-05-21 įsakymas Nr.B6-229.
 - 3.4. R. Vitkevičiaus žemės sklypo Paluokesos k., Luokesos sen., Molėtų r. detalusis planas, Molėtų rajono savivaldybės direktoriaus 2009-05-21 įsakymas Nr.B6-229.
 - 3.5. UAB „Ovigreta“ dviejų žemės sklypų Paluokesos k., Luokesos sen., Molėtų r. detalieji planai, Molėtų rajono savivaldybės direktoriaus 2009-04-24 įsakymas Nr.B6-183.
 - 3.6. R. Bielinienės, V. Bielinio žemės sklypo Kapanauzos k., Suginčių sen., Molėtų r., detalusis planas, Molėtų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2009-01-23 įsakymas Nr.B6-41.

- 3.7. UAB „Molėtų radijas ir televizija“ žemės sklypo Paluokesos k., Luokesos sen., Molėtų r. detalusis planas, Molėtų rajono savivaldybės direktoriaus 2008-08-01 įsakymas Nr.B6-315.
4. ūkio šakų plėtros programų ir strateginių dokumentų:
- 4.1. Nacionalinė darnaus vystymosi strategija (Žin., 2003, Nr.89-4029).

1.1.2. Planinė struktūra

Molėtų rajonas yra išsidėstęs rytinėje Lietuvos (pietinėje Utenos apskrities) dalyje, jis yra beveik pačiame Aukštaitijos viduryje, Aukštaičių aukštumoje. Jis yra nutolęs nuo šalies sostinės Vilniaus apie 60 km, nuo Utenos - 35 km (yra šalia magistralės Vilnius-Utena). Pagal administracinę – teritorinę Lietuvos suskirstymą priklauso Utenos apskrčiai. Rajono plotas yra 1368 kv. km. Molėtų rajono administracinis centras – Molėtų miestas. Molėtų rajoną sudaro 11 seniūnijų (1 pav.): Alantos, Balninkų, Čiulėnų, Dubingių, Giedraičių, Inturkės, Joniškio, Luokesos, Mindūnų, Suginčių, Videniškių seniūnijos.

1 pav. Molėtų rajono seniūnijos

Nagrinėjama teritorija patenka į Giedraičių (Giedraičiai), Dubingių (Bijutiškis), Luokesos, Čiulėnų (Toliejai) ir Suginčių (Suginčiai) seniūnijų teritorijas.

Kadangi Molėtų rajonas yra išsidėstęs Aukštaičių lygumoje, tai jis yra priskiriamas didžiausią rekreacinį potencialą turinčių rajonų kategorijai. Rekreacinių teritorijų diferencijavimas, naudojimas bei jų tvarkymas priklauso nuo gamtinių aplinkos išteklių turtingumo (apie 300 ežerų, 27 % teritorijos miškai), kultūros paveldo objektų turtingumo (500 paveldo objektų), esamo rekreacinės infrastruktūros išvystymo lygio, vietos gyventojų ekonominių galimybių, aplinkos sveikumo, aplinkos ekologinio atsparumo socialinės aplinkos saugumo, rekreacinio aptarnavimo tradicijų. Remiantis Lietuvos Respublikos teritorijos bendruoju planu ir įvertinus Molėtų rajono turimus resursus ir geografinę padėtį, rajono plėtros prioritetą-turizmas ir rekreacija turi būti plėtojamas Molėtų-Ignalinos kryptimi.

1.1.3. Nekilnojamosios kultūros vertybės

Nekilnojamasis kultūros paveldas, būdamas materialiojo ir nematerialiojo kultūros paveldo – kiekvienos valstybės, tautos, bendruomenės tapatumo, jos savasties išraiškos ir garanto – sudėtine dalimi, kartu su gamtos paveldu bei kitais objektais sudaro bendrą sisteminių darinių – kraštovaizdį.

Kraštovaizdis vaidina svarbų visuomenei rūpimą vaidmenį kultūros, ekologijos, aplinkos bei socialinėje srityse ir yra ekonominei veiklai palankus išteklius, padeda formuoti vietos kultūrą ir yra viena iš pagrindinių Europos gamtos ir kultūros paveldo sudedamųjų dalių, prisidedančių prie žmonių gerovės ir įtvirtinančių Europos savastį. Kraštovaizdis yra svarbi gyvenimo kokybės dalis žmonėms

visur: miesto ir kaimo vietovėse, sunykusiose ir gerai sutvarkytose vietovėse, pripažintose nepaprasto grožio vietovėse ir įprastinėse vietovėse.

Į planuojamąją teritoriją patenka magistralinio kelio Vilnius – Utena ruožas, Čiulėnų malūno su malūnininko namu (unikalus kodas 4493), piliakalnio (unikalus kodas 5355) ir kapinių (unikalus kodas 6434), Didžiokų dvaro sodybos (unikalus kodai 300, 1512), piliakalnio su gyvenviete (unikalus kodas 24031), Piliakiemių piliakalnio (unikalus kodas 5364) ir kapinių (unikalus kodas 26882), Rago, vad. Olka (unikalus kodas 4316), Suginėlių piliakalnio (unikalus kodas 24041), Aiterados kapinių, vad. Kapeliais (unikalus kodas 26886), Diskavos vs. Kapinių (unikalus kodas 22243), Juodėnų kapinių (unikalus kodas 26887), Kreiviškių akmenų, vad. Velnio akmeniu (unikalus kodas 21156), Loluičių kapinių (unikalus kodai 26861, 6484, 6485), Mažeikų kapinių (unikalus kodai 6478, 6479), Rudilių kapinių (unikalus kodas 6443), Rudokų kapinių (unikalus kodas 26397), Smėlingos senovės gyvenvietės (unikalus kodas 5365) teritorija ir apsaugos zona, Giedraičių miestelis (Lietuvos karių, Rezidentų, vokiečių karių kapų ir kitų vertybių), Molėtų astronomijos observatorijos apsaugos zona bei dalis Asvejos ir Labanoro regioninių parkų teritorijos.

Nekilnojamojo kultūros paveldo objektai, esantys Asvejos ir Labanoro regioniniuose parkuose, saugomi pagal šių parkų apsaugos nuostatus ir jų planavimo schemas (tvarkymo planus).

Svarbiausieji Savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo objektai yra įtraukti į LR Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą (kultūros paveldo objektų sąrašus). Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas nustato, kad ir objekto įtraukimas į Registrą laikomas tik pirminiu jo apsaugos etapu - nesudarius saugojimo sutarties su objekto valdytoju, neskiriant lėšų tvarkymui ir priežiūrai objektas gali būti sunaikintas.

Daugelyje į Kultūros vertybių registrą įtrauktų dvarų sodybų fragmentų yra avarinės ir blogos būklės senųjų pastatų. Nepakankamai tvarkomos išlikusios jų parkų dalys, yra atsiradę vizualiai agresyvių naujųjų. Reikalinga patikslinti šių objektų kultūrinę vertę, atrinktiems objektams nustatyti apsaugos reikalavimus. Efektyvesnei dvarų sodybų apsaugai taip pat trukdo jų privatizavimas dalimis. Etnoarchitektūros paveldo apsaugai esminis neigiamas veiksnys yra kaimo gyventojų skaičiaus mažėjimas.

Vienu svarbiausių neigiamų veiksnių saugant rajono kultūros paveldą laikytina tai, kad iki šiol nėra sukurta teisinio ir finansinio mechanizmo, skatinančio vietos bendruomenių aktyvesnį dalyvavimą kultūros paveldo objektų apsaugoje bei įgalinančio saugomų objektų savininkams kompensuoti išlaidas restauravimo darbams ir tinkamai vertingų objektų priežiūrai.

Visi nagrinėjamoje teritorijoje esantys kultūros paveldo objektai aptariami skyriuje „Nekilnojamosios kultūros paveldas“.

1.1.4. Gamtinė aplinka

Visas šias geoekologiškai aktyvias teritorijas sujungus į vientisą sistemą – gamtinį karkasą, galima būtų valdyti kompensacines kraštovaizdžio funkcijas bei garantuoti struktūros stabilumą. Gamtinis karkasas Molėtų rajone jungia gana įvairios paskirties teritorijas – gamtinius rezervatus, gamtinius draustinius, valstybinius parkus, apsaugos zonas, saugomus gamtos išteklių sklypus, įvairias rekreacines, miškų ūkio, taip pat ribojamos agrarinės veiklos zonas. Būtina pažymėti, kad gamtinis karkasas, kaip ekokompensacinė sistema yra objektyvus teritorinis kompleksas, funkcionuojantis nepriklausomai nuo žmogaus ar jo sukurtų institucijų norų. Mūsų valioje yra tik teisinėmis ir planavimo priemonėmis sudaryti išaiškintoms geoekologiškai svarbioms teritorijoms geresnes ar blogesnes sąlygas jų vykdomoms kompensacinėms funkcijoms atlikti.

1.1.5. Išvados

- Molėtų rajonas priskiriamas didžiausią rekreacinį potencialą turinčių rajonų kategorijai;
- Planuojamoje teritorijoje daug įvairių kultūros paveldo objektų;

*Molėtų rajono teritorijos, esančios magistralinio kelio Vilnius – Utena atkarpos zonoje, specialusis planas.
Aiškinamasis raštas*

- Gamtinė aplinka sudaro palankias sąlygas turizmo plėtrai;

1.2. Socialinė ir ekonominė aplinka

1.2.1. Įvadas

2 pav. Molėtų rajono savivaldybės teritorija šalia magistralinio kelio A14 Vilnius – Utena.

Molėtų rajono plotas - 1368 kv.km. Pagal administracinę – teritorinę Lietuvos suskirstymą priklauso Utenos apskrčiai. Molėtų rajono administracinis centras – Molėtai. Rajoną sudaro 11 seniūnijų. Tai - Alantos, Balninkų, Čiulėnų, Dubingių, Giedraičių, Inturkės, Joniškio, Luokėsos, Mindūnų, Suginėčių, Videniškių seniūnijos. Didžiausia seniūnija (plotu) yra Suginėčių, o mažiausia (plotu ir gyventojų skaičiumi) – Mindūnų seniūnija. Molėtų rajono savivaldybės teritorijoje tik seniūnijų centrai yra didesnės gyvenamosios vietovės, turinčios nuo 200 iki 500 gyventojų. Molėtų rajone priskaičiuojama iki 933 kaimų. Rajonas yra arti sostinės Vilniaus, praktiškai neturi pramonės, neužterštas, ir turi didelį rekreacinį potencialą.

1.2.2. Gyventojai

2010 m. pradžioje, Molėtų rajone gyveno 22475 gyventojai. Molėtų rajonas yra „senstantis“ be to didžiausia gyventojų dalis gyvena kaime. Remiantis Lietuvos Respublikos statistikos departamento duomenimis, Molėtų rajone t.y. kaime gyveno 15624 gyventojų (tai sudaro apie 70 % visų Molėtų rajono gyventojų). Dauguma jaunų žmonių dėl didesnių galimybių ir perspektyvų išvyksta iš rajono į didesnius šalia esančius miestus (Utena, Vilnius), o taip pat didžiųjų miestų gyventojai išigyja senas sodybas poilsiui, kaip savo antrus namus.

1.2.2.1. lentelė. Gyventojų skaičiaus kaita Molėtų rajone.

Metai	Gyventojų skaičius
2006	23871
2007	23539
2008	23187
2009	22813
2010	22475

Šaltinis: LR Statistikos departamentas.

Atsižvelgiant į neigiamas demografines tendencijas Molėtų rajone (mažėjantis gyventojų skaičius, senstanti visuomenė) galima teigti, jog didesnės kaimo vietovės, turinčios geresnį institucinį aprūpinimą, turi didesnį potencialą išlikti ir būti plėtojamos. Molėtų rajonas patrauklus savo kraštovaizdžiu, dėl ko, vis daugiau norinčių įsirengti kaimo sodybas šiame regione. Taip vadinamiems „antrųjų namų“ savininkams Molėtų rajone institucinis gyvenamųjų vietovių aprūpinimas taip pat tampa svarbia aplinkybe, išsilygant nekilnojamojo turto.

1.2.2.2. lentelė. Gyventojų skaičius gyvenvietėse patenkančiose į nagrinėjamą teritoriją.

Eil.Nr.	Pavadinimas	Gyventojų skaičius (2001 metų gyventojų surašymo duomenimis)	Gyventojų skaičius (pagal Molėtų rajono bendrojo plano žemės naudojimo brėžinį)
1.	Bijutiškių k.	240	240
2.	Giedraičių mstl.	778	819
3.	Suginčių k.	494	500
4.	Toliejų k.	444	530

1.2.3. Užimtumas ir ekonominė bazė

Sėkmingam ekonominiam Molėtų rajono vystymuisi didelę reikšmę turi esami žmoniškieji ištekliai, jų panaudojimas ir situacija darbo rinkoje, kuri įtakoja spartesnį ekonominį vystymąsi regione.

Molėtų rajone nedarbo lygis svyruoja: didesnis jis yra žiemą, tačiau vasarą sumažėja. Žemiausias nedarbo lygis būna birželio-liepos mėnesiais, tačiau balandžio mėnesį bedarbių pagausėja.

Svarbus situacijos vertinimo veiksnys yra gyventojų pajamos. Realiosios gyventojų pajamos yra svarbus socialinės gerovės rodiklis. Darbo užmokesčio lygis taip pat turi įtakos kvalifikuotos darbo jėgos, specialistų darbo vietos pasirinkimui. Mažas darbo užmokestis už daug kvalifikacijos reikalaujantį darbą kelia kvalifikuotų specialistų „nutekėjimo“, motyvacijos praradimo pavojų. Molėtų rajone vidutinis darbo užmokestis panašus į kitų Lietuvos rajonų.

Tiesioginės užsienio investicijos yra labai svarbus rajono ekonominio vystymosi rodiklis, jų dėka į rajoną pritraukiamos papildomos lėšos, naujos technologijos bei sudaromos sąlygos verslo konkurencingumo didinimui. Tačiau esamas jų dydis nesudaro didelių prielaidų ūkio augimui.

Reikia pastebėti ir tai, kad Molėtų rajone praktiškai nėra didelių pramonės įmonių, todėl situacija užsienio investicijų pritraukimui nėra palanki. Didžiausios investuotojos Molėtų rajone yra Vokietija

(medžio apdirbimo įmonė - UAB „Sodo namas“) ir Jungtinė Nyderlandų Karalystė (privatus kempingas „Obuolių sala“), Norvegija, Danija (smulkios medžio apdirbimo įmonės, tekstilė).

Rajone vyrauja smulkus ir vidutinis verslas – medžio apdirbimo įmonės, statybų verslas, prekyba bei ekologinis ūkininkavimas ir kaimo turizmas.

Į planuojamą teritoriją patenka trys gyvenvietės, kuriose yra kiaulių auginimo kompleksai, tai: Suginčiai, Toliejai ir Giedraičiai. O Gojaus kaime yra paukščių auginimo kompleksas.

1.2.4. Būstas

Gyvenamasis fondas apskaitomas pagal nuosavybės formas ir jo buvimo vietą. Prie gyvenamojo fondo nepriskiriami vasarnamiai, medžiotojų nameliai, poilsio vietos, poilsio namai, sanatorijos, sodo nameliai ir kiti pastatai skirti laikinam gyvenimui.

2010 metų LR statistikos departamento duomenimis, Molėtų rajono savivaldybė turi 756,5 tūkstančius m² naudingo ploto, iš kurio mieste - 156,8 tūkst. m², tai sudaro 20,7 % gyvenamojo fondo, o tuo tarpu kaime - 599,7 m², tai sudaro 79,3 % gyvenamojo fondo. Palyginus su 2005 m., gyvenamasis fondas rajone padidėjo 4,1 %.

1.2.5. Žemės ūkis

Dėl susiklosčiusių istorinių ir geopolitinių sąlygų žemės ūkis Lietuvoje turi didesnę ekonominę ir socialinę reikšmę negu šalyse kaimynėse bei ES valstybėse. Todėl tiek šalyje, tiek Molėtų rajone minėtas sektorius atlieka svarbią ekonominę, socialinę, gamtosauuginę ir etnokultūrinę funkciją bei yra vienas iš prioritetinių ūkio šakų. Lietuvos žemės ūkyje yra keturis kartus daugiau dirbančiųjų, nei ES šalyse. Tokių dirbančiųjų žemės ūkyje skaičių lėmė ne tik istoriškai susiklosčiusi agrarinė ūkio kryptis ir didelis skaičius kaimo gyventojų, bet ir reformos metu susiformavę smulkūs ūkiai, bedarbių, menkas darbo našumas. Vis didėjantis nedarbas mieste privertė dalį kitų sričių darbuotojų ieškoti pigesnio pragyvenimo būdų kaime, susigrąžinti paveldėtą žemę ar įsidarbinti ūkininkų ar žemės ūkio įmonėse. Dėl to kaimo problemos tampa labai reikšmingos bei problemiškos ir socialiniu požiūriu. Molėtų rajonas priskiriamas prie mažiau palankių ūkininkauti vietovių. Tai sąlygoja nenašūs žemių plotai, kalvotas reljefas, vyrauja aplinkosauginis požiūris jautrios teritorijos. Šiose vietovėse žemės ūkio gamybos efektyvumas daug mažesnis už vidutinį šalyje, ūkine veikla nepakankamai adaptuota prie specifinių vietos sąlygų ir aplinkosaugos reikalavimų. Molėtų rajono įvertinimas 31,1 balo, todėl visas rajonas priskiriamas prie mažiau palankių ūkininkauti vietovių.

Molėtų rajone žemės naudmenų struktūroje dominuoja ariamoji žemė – 31,51 % Tačiau miškai ir vandenys sudaro trečdalį žemės naudmenų (21,61 %, 7,23 %). Užstatyta teritorija sudaro tik 1,65 % žemės naudmenų. Nenaudojamos žemės yra mažai, tik 4,66 %. Pagrindinė žemdirbystės veiklos sritis – gyvulininkystė.

Vyraujančios gamtinės sąlygos Molėtų rajone įtakoja žemės ūkio gamybą bei skatina vystyti alternatyvią žemės ūkiui veiklą. Šalia tradicinės gyvulininkystės veiklos, rajone vystoma ir alternatyvi žemės ūkio veikla: ekologinis ūkininkavimas, kaimo turizmas, medienos ruošas. Pradedama auginti retesnių veislių mėsiniai galvijai, atgaivinama avininkystė.

1.2.6. Sveikatos apsauga

Šalies žmonių sveikata priklauso nuo socialinių ir ekonominių sąlygų, o nuo žmonių sveikatos – valstybės ekonominis klestėjimas. Demografinė situacija sąlygoja gyventojų sveikatos lygį, sergamumą, mirtingumą. Molėtų rajono demografinė situacija nėra itin palanki gyventojų sveikatai: mažėjantis

gimstamumas, augantis mirtingumas, senstanti rajono visuomenė. Tokia demografinė situacija, būdinga visai Lietuvai, lemia didesnę sveikatos priežiūros ir kitų socialinių paslaugų poreikį. Todėl labai svarbu užtikrinti efektyvų sveikatos priežiūros paslaugų pasiekiamumą visiems šalies gyventojams.

Molėtų rajono sveikatos priežiūros įstaigų tinklas yra pakankami gerai išplėtotas. Pagrindinės sveikatos priežiūros įstaigos (ligoninė, greitoji medicinos pagalba, PSPC) koncentruojasi rajono centre – Molėtų mieste. Sveikatos priežiūros paslaugas rajono gyventojams taip pat teikia medicinos centrų, bendrosios praktikos gydytojų ir ambulatorijų tinklas. Socialinių, demografinių ir gyvenamųjų vietovių kaitos procesų fone tokia sveikatos priežiūros įstaigų koncentracija ir integracija laikytina teigiamu veiksmu.

Sveikatos priežiūros įstaigų tinklą Molėtų rajone 27 sveikatos įstaigos. Į nagrinėjamą teritoriją patenka šios sveikatos priežiūros įstaigos:

- VšĮ Giedraičių ambulatorija;
- VšĮ Suginėlių BPG kabinetas;

1.2.7. Švietimas

Molėtų rajono savivaldybės švietimo plėtotės prioritetai yra: švietimo įstaigų tinklo pertvarka, priešmokyklinis ugdymas, ugdymo kokybės stiprinimas pagrindinėse mokyklose, pedagogų kvalifikacijos tobulinimas, informacijos ir komunikacijos technologijų diegimas ugdymo įstaigose, mokyklų vidaus auditas, veiklos tobulinimas ir plėtros planavimas. Dėl mažo mokinių skaičiaus kaimuose uždamos pagrindinės mokyklos, o kai kur ir pradinio ugdymo skyriai. Mokyklų tinklo pertvarka sprendžia lėšų stygiaus mokykloms problemą, sudaro galimybę racionaliau ir efektyviau naudoti lėšas, modernizuoti ugdymą. 2006 m. patvirtintas Molėtų rajono savivaldybės bendrojo lavinimo mokyklų tinklo pertvarkos iki 2012 m. bendrasis planas.

Molėtų rajono savivaldybės administracijos Kultūros ir švietimo skyriaus duomenimis, 2007 m. rajono švietimo įstaigų tinklą sudarė 32 įstaigos.

Ikmokyklinio ugdymo įstaigos patenkančios į nagrinėjamą teritoriją:

- Molėtų „Vyturėlio“ lopšelis – darželis, Giedraičių sk.;
- Molėtų „Vyturėlio“ lopšelis – darželis, Suginėlių sk.

Bendrojo lavinimo mokyklos patenkančios į nagrinėjamą teritoriją:

- Giedraičių Antano Jaroševičiaus vidurinė mokykla;
- Suginėlių vidurinė mokykla;

Mokinių skaičius Molėtų rajone pastaraisiais metais gana ženkliai mažėja. Tikėtina, kad gimstamumo mažėjimas, gyventojų išvykimas iš rajono ir toliau vers mažinti mokyklų ir mokytojų skaičių.

1.2.8. Turizmas

Molėtų rajonas yra vienas iš gražiausių Aukštaitijos rajonų. Molėtų rajono gamtinė aplinka bei kraštovaizdis yra labai palankūs rekreacijai ir turizmui.

Molėtų turizmo ir verslo centro (TVIC) specialistų duomenimis jau keleri metai tik vasarą čia apsilanko daugiau negu 150 tūkst. poilsiautojų.

Rajone patrauklus urbanizuotų ir natūralių teritorijų santykis 1:12. Rajono parkai, ežerai, miškai sukuria išskirtines galimybes naudoti šiuos išteklius rekreacinėms, turizmo veikloms bei regiono ekonominei ir socialinei plėtrai. Tai yra numatyta ir Molėtų rajono 2004-2010 metų plėtros plane. Molėtų rajone esantys turizmo ištekliai yra gausūs, tačiau pasiskirstę netolygiai. Didžiausios jų sankaupos telkiasi Molėtų rajono šiaurės rytų, rytų bei pietų dalyse. Šiose dalyse yra susitelkę didžiausi bei patraukliausi ežerai ir didžiausi miškų masyvai. Tai įtakoja ir turizmo infrastruktūros didesnę gausą šiose rajono dalyse.

Gamtiniai turizmo ištekliai. Rajone yra 227 ežerai, kurių bendras plotas 11.561 ha, tai sudaro daugiau nei 7 % rajono teritorijos.

Miškai rajono teritorijoje paplitę irgi netolygiai. Didžiausi miškai telkiasi rytinėje rajono dalyje, kurie jungiasi su Labanoro giria ir kartu su ežerynais sudaro patrauklią rekreacinę zoną. Pietinėje rajono dalyje kiti didžiausi miškai plėtojasi link Asvejos regioninio parko bei paties parko teritorijoje. Kitur vyrauja drėgni lapuočių miškai. Rajono teritorijoje yra dalis Labanoro ir Asvejos regioninių parkų. Regioninių parkų teritorijos yra zonuojamos ir parko ribose yra įvairių funkcinų bei tvarkymo zonų, ganėtinai besiskiriančių savo gamtinėmis vertybėmis, rekreaciniais resursais bei nevienodas jų reglamentas bei panaudojimo turizmui galimybės.

Turizmo vystymo galimybės saugomose teritorijose yra reglamentuotos ir kryptingai orientuotos į pažintinio turizmo vystymą ir subalansuotą rekreacinių paslaugų teikimą. Rekreacinė veikla galima vystyti tiek, kiek nekenkia saugomoms vertybėms ir netrukdo įgyvendinti teisės aktuose numatytus tikslus bei uždavinius. Regioninių parkų direkcijos atsako už vertybių apsaugą ir priežiūrą, organizuoja ir koordinuoja rekreacinį naudojimą, tvarkymą, lankytojų aptarnavimą, sudaro sąlygas pažintinei rekreacijai vystyti, lankytojų aptarnavimui, visuomenės aplinkosauginio švietimo plėtrai, turizmo organizavimo bei ūkinėms funkcijoms vykdyti.

Kultūrinio turizmo ištekliai. Turizmo kultūros ištekliais priskiriamos kultūros vertybės, meno, mokslo, technikos, urbanistikos paveldo objektai, archeologinės, mitologinės, istorinės vietovės, folkloras, tradicijos ir liaudies amatai bei kiti objektai.

Turizmo paslaugos. Visą turizmo veiklą rajone koordinuoja ir informaciją teikia Molėtų turizmo ir verslo informacijos centras.

Molėtų rajone aktyviai vystosi kaimo turizmo paslaugos, kurias siūlo vietiniai rajono gyventojai ir miestų verslininkai, išigyjantys nekilnojamą turtą Molėtų rajone. Besiverčiantys kaimo turizmu vis labiau orientuojasi į solidų poilsiautoją, kuriam svarbu komfortas ir kuris yra už tai pasirengęs mokėti. Taip pat vasaros metu daugiau orientuojamasi į ramų poilsį (poilsiaujančius šeimomis, su vaikais).

Šiandienos poilsiautojas tikisi ir gerų išasfaltuotų kelių, prižiūrimų viešųjų paplūdimių, pastarųjų Molėtų rajone kol kas nėra. Molėtų rajone reikalingi dviračių takai, slidžių takai. Daugiau dėmesio skirti kelių ženklavimui. Reikalinga ir tikslesnė informacija apie kaimo sodybas, jų įvairovę tiek paslaugų, tiek komforto prasme lietuvių ir kitomis užsienio kalbomis. Turint omenyje, jog daugelis turistų dažnai pasirenka nemokamo stovyklavimo galimybę, iškyla uždavinys kaip kurti ir organizuoti turizmo paslaugų infrastruktūrą, siekiant suvaldyti „laukinio turizmo“, daromą žalą, tuo pačiu išlaikyti didelį turistų skaičių regione bei didinti patrauklių mokamų paslaugų pasiūlą.

Kaimo turizmas Molėtų rajone turi didžiules perspektyvas vien dėl savo gamtos ypatumų: daugybės ežerų, miškų bei jau išvystyto kaimo turizmo tinklo. Kaimo turizmas turi perspektyvas išstisus metus, tačiau vien gamtos ypatumų nepakanka, reikia sukurti papildomų paslaugų, kurios būtų prieinamos ir patrauklios poilsiautojams visais sezonais.

Be kaimo turizmo sodybų Molėtų rajone dar yra poilsio namų (vasarnamių), poilsio bazių, kempingų.

1.2.9. Išvados

- Molėtų rajonas yra arti sostinės Vilniaus, praktiškai neturi pramonės, neužterštas, gamtinė aplinka bei kraštovaizdis yra labai palankūs rekreacijai ir turizmui;
- Atsižvelgiant į neigiamas demografines tendencijas Molėtų rajone (mažėjantis gyventojų skaičius, senstanti visuomenė) galima teigti, kad didesnės kaimo vietovės, turinčios geresnį institucinį aprūpinimą, turi didesnę potencialą išlikti ir būti plėtojamos;
- Molėtų rajone nedarbo lygis svyruoja: didesnis jis yra žiemą, tačiau vasarą sumažėja;
- Rajone vyrauja smulkus ir vidutinis verslas, situacija užsienio investicijų pritraukimui nėra palanki;

- Per pastaruosius 5 metus gyvenamasis fondas rajone padidėjo 4,1 %;
- Molėtų rajono žemės ūkio gamybos efektyvumo įvertinimas 31,1 balo, todėl visas rajonas priskiriamas prie mažiau palankių ūkininkauti vietovių, vystoma gyvulininkystė;
- Sveikatos priežiūros įstaigų tinklas yra pakankamai gerai išplėtotas;
- Tikėtina, kad gimstamumo mažėjimas, gyventojų išvykimas iš rajono ir toliau vers mažinti mokyklų ir mokytojų skaičių;
- Būtina gerinti medicinos įstaigų finansavimą, gerinti šių įstaigų aprūpinimą modernia medicinine įranga, užtikrinti pakankamą kvalifikuotų sveikatos specialistų kiekį;
- Molėtų rajono įdomūs ir gausūs kultūros paveldo objektai, tačiau jie nepritaikyti gausiam turistų srautui ir neatitinka nūdienos reikalavimams;
- Nepakankamai išvystyta turizmo infrastruktūra, maitinimo, pramogų ir apgyvendinimo paslaugų kokybė ir įvairovė iš esmės formuoja tik trumpalaikį 1-2 dienos trukmės turizmą ir neskatina bendros jos plėtros.

1.3. Gamtinė aplinka

1.3.1. Dirvožemis

Utenos apskrities savivaldybės teritorija patenka į dvi dirvožemio dangos struktūros zonas:

1. Baltijos aukštumų zona (III);
2. Rytų Lietuvos zona (IV).

III – 5. Baltijos aukštumų centrinės dalies priesmėlių ir smėlingų priemolių nepasotintųjų jaurazemių rajonas. Pastarasis rajonas užima didžiausią Molėtų raj. teritorijos dalį. Jis atkartoja Aukštaičių aukštumos kalvotuosius ruožus. Šiame rajone ryškiai pasireiškia kontinentalumo įtaka, trumpesnis vegetacijos periodas, karštesnės vasaros, šaltesnės žiemos. Šio rajono reljefas stipriai kalvotas. Dirvožemiai susiformavo galinėse morenose. Todėl čia reljefo elementai smulkūs ir sudėtingi, nemažai akmenuotų plotų. Rajone daug didelių ir uždarytų duburių, kuriuose slūgso ežerai, didesni ar mažesni durpžemių plotai. Šiame rajone dirvožemiai yra daugiau pajaurėję ir todėl čia vyrauja priesmėlių ant smėlingų priemolių nepasotintųjų jaurazemių kombinacijos su kitais dirvožemiais. Tai vienas iš labiausiai kalvotų rajonų. Kalvos įvairios formos, nevienodas šlaitų ilgis ir polinkis.

Beveik visą pastarosios zonos dirvožemių dangos plotą užima nepasotintųjų jaurazemių kombinacijos su nepasotintaisiais jaurazemiais, išplautžemiais. Žemiausiose reljefo vietose paplitę šlynžemiai, durpžemiai. Statesniuose šlaituose vyksta dirvožemių erozija. Šio rajono dirvožemių savybės prastos. Dauguma dirvožemių yra rūgštūs, juos reikia kalkinti. Dirvožemių danga labai marga ir kontrastinga. Žemės ūkio naudmenos vidutiniškai vertinamos 31 – 35 balais. Žemės ūkio gamybai reljefo įtakotos dirvožemio sąlygos yra nepalankios, todėl dalį žemės ūkio naudmenų būtų tikslinga apsodinti mišku. Pastarojo rajono teritorijos dalyse, kur yra daugiau ežerų, vaizdingų vietų, būtų tikslinga plėtoti rekreacinę veiklą.

IV – 1. Rytų Lietuvos zonos smėlžemių rajonas. Pastarasis rajonas apima nemažą Molėtų raj. teritorijos dalį. Plačiu pleištu iš Šiaurės rytinės raj. dalies apimdamas ežeringą zoną ir Siesarties slėniu įsiterpia net vakariau Molėtų. Kitas gerokai mažesnis arealas apima pietrytinę rajono dalį (į šiaurės rytus nuo Asvejos esančias ežeringas teritorijas). Rytų Lietuvos zona yra labiausiai nutolusi nuo jūros, klimatas daugiau kontinentalus. Žiemos šaltesnės, vasaros šiltesnės. Trumpesnis pavasaris ir ruduo. Kritulių kiekis kiek didesnis nei Vidurio Lietuvos zonoje. Tai bene ilgiausias Lietuvos dirvožemių rajonas, prasidedantis siauru ruožu netoli Latvijos sienos šiaurėje, ir nutįstantis iki Lenkijos sienos pietinėje Lietuvos dalyje. Rajono reljefas mažai ir vidutiniškai banguotas. Dirvodarinės uolienos – fluvio-glacialiniai smėliai. Kai kuriose vietose ir ypač rajono pakraštyje, pakilimuose yra nedaug smėlingo priemolio dirvožemių. Daugiausia paplitę paprastieji smėlžemiai, nemažai jaurazemių plotų.

Žemėsruošė vietose yra žemėpelkių ir aukštapelkių durpžemių. Dirvožemių danga mažai kontrastinga, retai kur margoka. Šio rajono dirbamų dirvožemių ūkinė vertė yra labai žema. Dirvožemių našumo balas tesiekia 27, ar yra dar mažesnis. Šiame rajone daugiausia yra miškų, kurie ypač tinkami rekreacinei veiklai.

1.3.2. Gamtiniai rekreaciniai ištekliai

Pagrindiniai Molėtų raj. rekreaciniai ištekliai, vertinant pagal užimamą plotą, yra itin raižytas ir raiškus reljefas, taip pat didelę rekreacinių išteklių dalį sudaro rekreacijai tinkami miškai, vandens telkiniai ir svarbiausia visa tai apjungiantys estetiški ištekliai. Didžiąją dalį Molėtų rajono teritorijos (rytinė, pietrytinė) sudaro kalvotos ežeringos aukštumos su vyraujančiais šviesiais ir sausais pušynais. Rajono teritoriją rytų vakarų kryptimi dalina Siesarčio ir Virintos aukštupio bei vidurupio slėniai. Didžioji dalis pačių vertingiausių Molėtų rajono gamtinių išteklių koncentruojasi rytine rajono dalį apimančiose saugomose teritorijose - regioniniuose parkuose, draustiniuose. Būtent su saugomomis teritorijomis yra ir siejami pagrindiniai rekreacinių išteklių arealai. Dauguma bendrų su kaimyniniais rajonais turistinių rekreacinių arealų Molėtų rajone sudaro apylyges arba didesnes dalis. Dėl šių turistinių arealų susietumo, labai sunku apskaičiuoti turistų srautus ir jų talpumą Molėtų rajonui atskirai.

Didžioji dalis pačių vertingiausių rekreacinių išteklių yra susitelkę stipriai raižytose - kalvotose, taip pat lygesnėse ir smėlingose, ir dėl to ūkiškai mažai įsisavintose teritorijose, kurios daugeliu atveju yra vieno ar kito tipo saugomos teritorijos dalis. Rekreacinių išteklių naudojimas jose yra griežčiau kontroliuojamas, remiantis konkrečios saugomos teritorijos planavimo schemų sprendiniais ir apsaugos reglamentais.

Svarbiausi Molėtų rajono gamtiniai rekreaciniai veiksniai yra švarūs ežerai, miškai ir oras bei ypač vaizdingas sąlyginai natūralus kraštovaizdis.

Rekreaciniu požiūriu pats vertingiausias Molėtų rajono turtas – ežerai. Vandenių plotas Molėtų rajone beveik šešis kartus viršija Respublikos ežeringumo vidurkį (1,5%), ir sudaro itin ryškią rajono teritorijos dalį, net 8,78%.

Rekreaciniu požiūriu labai svarbus Molėtų rajono turtas – miškai, kurie santykiu su įvairaus didžio ežerais sukuria rekreaciniu požiūriu itin patrauklią aplinką. Molėtų rajono miškingumas - 26,24%.

Upių slėniuose svarbiausi gamtiniai rekreaciniai veiksniai yra jų teikiamos galimybės maudytis, poilsiauti bei naudoti mobiliam poilsiui – vandens turizmui. Molėtų upių tinklas nėra itin tankus, o ir esančios didžiausios upės (Siesartis, Virinta) pagal savo hidrologinį režimą nėra itin palankios plėtoti vandens turizmui. Esamą padėtį pastebimai pagerina visa eilė tarpusavyje sąsiauriais, ar trumpomis protakomis susisiekiančių ežerų, kurie žymiai pagerina vandens turizmo raiškos potencialą.

Molėtų rajono priemiestinių, ar šalia didesnių gyvenviečių esamų zonų svarbiausi gamtiniai rekreaciniai ištekliai – miško parkai, paežeriai, miškai, upių pakrantės, vaizdingi šlaitai ir kt. yra naudojami labai intensyviai, tačiau šis naudojimas nėra pakankamai įteisintas. Juridinį statusą turi tik gyvenviečių parkai ir miško parkai, gi vertingiausios teritorijos – vandens telkinių pakrantės, jei nepatenka į parkus, lieka be apsaugos. Kita opi priemiestinių gamtinių rekreacinių išteklių problema – vandens telkinių užterštumas. Pastaruoju metu ypač didėja netvarka priemiestinėse rekreacinėse zonose – suintensyvėjo gamtos niokojimas, nesaugus tapo pats poilsavimas jose.

1.3.3. Saugomos teritorijos ir apsaugos zonos

Saugomų teritorijų paskirtis yra garantuoti gamtinių ir kultūros paveldo kompleksų bei objektų apsaugą, kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą, biologinę įvairovę ir genetinį fondą, gamtos išteklių atkūrimą, sudaryti sąlygas pažintinei rekreacijai, moksliniams tyrimams ir aplinkos būklės stebėjimams, propaguoti gamtos paveldo ir kultūros paveldo vertybių apsaugą.

*Molėtų rajono teritorijos, esančios magistralinio kelio Vilnius – Utena atkarpos zonoje, specialusis planas.
Aiškinamasis raštas*

Molėtų rajonas iš kitų šalies rajonų neišsiskiria saugomų teritorijų tipų gausa. Molėtų rajone ypač saugomas teritorijas atstovauja: pagal užimamą plotą didžiausio Lietuvoje Labanoro regioninio parko, bei Asvejos regioninio parko dalys. 5 valstybiniai draustiniai, ir gamtos paveldo objektai.

1.3.3.1. Lentelė. Valstybinės saugomos teritorijos Molėtų rajone, kurios patenka į nagrinėjamą teritoriją.

Eil. Nr.	Kategorija Pavadinimas	Savivaldybė	Apsaugos tikslai
Regioniniai parkai			
1.	Labanoro	Švenčionių Molėtų	Išsaugoti gamtos ir kultūros paveldo bei rekreacinių požiūriu vertingus Rytų Aukštaitijos kraštovaizdžio kompleksus, jų gamtinę ekosistemą bei kultūros paveldo vertybes, jas tvarkyti ir racionaliai naudoti.
2.	Asvejos	Vilniaus Švenčionių Molėtų	Išsaugoti Asvejos ežero kraštovaizdį, jo gamtinę ekosistemą bei kultūros paveldo vertybes, jas tvarkyti ir racionaliai naudoti.
Hidrografiniai draustiniai			
1.	Malkestaičio	Molėtų	Išsaugoti unikalaus skerspjūvio bei gylio santykio Malkestaičio ir Vadinėlio ežerų duburius.

1.3.3.2. Lentelė. Valstybės saugomi gamtos paminklai (gamtos paveldo objektai) Molėtų rajone, kurie patenka į nagrinėjamą teritoriją.

Eil. Nr.	Vietovė, saugoma teritorija	Savivaldybės pavadinimas
Geologiniai objektai		
1.	Kreiviškių akmuo (vad. Velnio akmeniu)	Kreiviškių kaimas

Kraštovaizdžio apsaugos, naudojimo ir tvarkymo reikalavimai nustatomi saugomų teritorijų tvarkymo planuose (planavimo schemose), kurie yra svarbiausi saugomų teritorijų apsaugą ir tvarkymą reglamentuojantys dokumentai, galimų negatyvių procesų ribojimo garantas.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 Molėtų astronomijos observatorijai nustatoma apsaugos zona. Ši zona yra ovalo formos ir tęsiasi nuo didžiojo teleskopo bokšto 4 kilometrus į pietus, po 3,5 kilometro į rytus ir vakarus bei 3 kilometrus į šiaurę. Šioje zonoje žemės savininkams ir naudotojams, nesuderinus su Molėtų astronomijos observatorijos administracija, draudžiama:

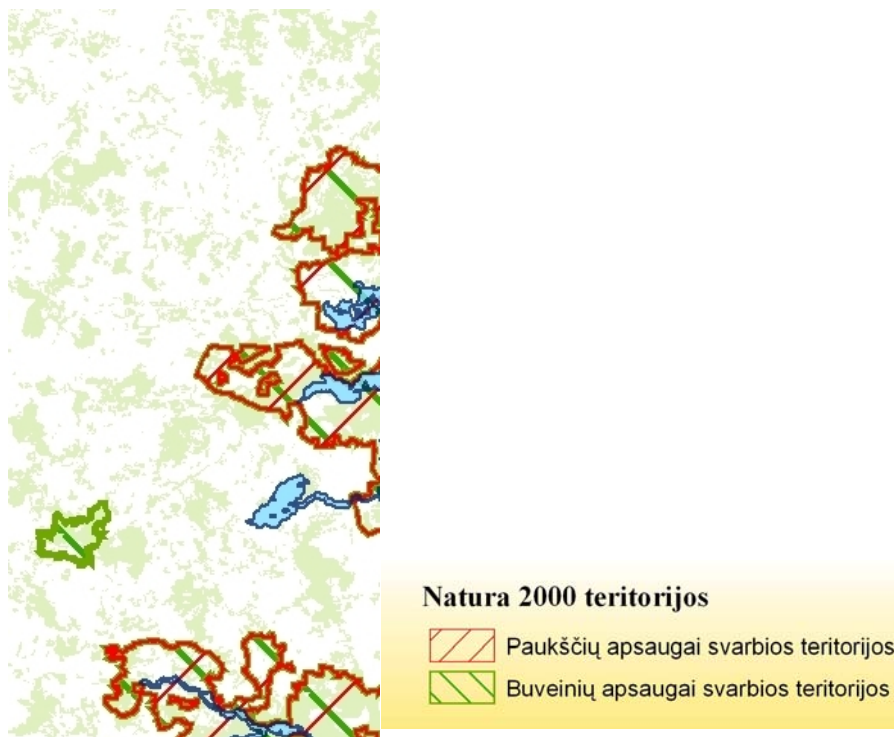
1. statyti naujus pramonės ir žemės ūkio objektus, gyvenamuosius namus, ūkinius pastatus, poilsia vietas;
2. tiesti kelius ir aukštos įtampos elektros linijas;
3. įrengti išorinį gyvenviečių apšvietimą;
4. vykdyti pagrindinio naudojimo plynus kirtimus;
5. performuoti kraštovaizdį;
6. vykdyti kitus darbus, kurių metu teršiama atmosfera arba naktį lauke naudojamas apšvietimas.

1.3.4. „Natura 2000“ teritorijos

Neskaitant valstybinių ypač saugomų teritorijų tinklo, Molėtų rajono teritorija padengta „Natura 2000“ teritorijomis, jungiančiomis trapias ir vertingiausias natūralias buveines bei rūšis, kurios ypatingai svarbios visos Europos biologinei įvairovei.

Molėtų rajono teritorijos, esančios magistralinio kelio Vilnius – Utena atkarpos zonoje, specialusis planas.
Aiškinamasis raštas

Šio tinklo idėja kilo siekiant apsaugoti buveines ir rūšis nuo išnykimo intensyvėjant žemės naudojimui. Pastarasis ekologinis tinklas padengia nemažą dalį Molėtų rajono saugomų teritorijų. Kitos Natura 2000 teritorijos kurios neperdengia jau esamų saugomų teritorijų per šešerius metus nuo jos atrinkimo, turi būti skelbiama saugomomis teritorijomis.

3 pav. Natura 2000 teritorijos patenkančios į nagrinėjamą teritoriją

Šiuo metu Molėtų rajone yra 3 buveinių apsaugos teritorijos, kurios viso užima 14128 ha. ir perdengia jau esamas saugomas teritorijas, bei 2 paukščių apsaugai svarbios teritorijos (1.3.4.1. ir 1.3.4.2. lentelės)

1.3.4.1. Lentelė. Natura 2000 buveinių apsaugos teritorijos patenkančios į nagrinėjamą teritoriją.

Eil. Nr.	Vietovės pavadinimas	Savivaldybė	Pastabos dėl vietovių, atitinkančių gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus.
1.	Asvejos ežerynas	Molėtų r. Švenčionių r. Vilniaus r.	Ribos sutampa su Asvejos regioninio parko ribomis, išskyrus rekreacinės, žemės ūkio bei kitos (gyvenamosios) paskirties prioriteto funkcines zonas
2.	Labanoro	Molėtų r.	Ribos sutampa su Labanoro regioninio parko

	regioninis parkas	Švenčionių r. Utenos r.	ribomis, išskyrus rekreacinės, žemės ūkio bei kitos (gyvenamosios) paskirties prioriteto funkcines zonas
--	-------------------	----------------------------	--

1.3.4.2. Lentelė. Paukščių apsaugai svarbios teritorijos patenkančios į nagrinėjamą teritoriją.

Eil. Nr.	Lietuvos Respublikos saugomos teritorijos arba jų dalys	Paukščių apsaugai svarbi teritorija	Savivaldybė	Pastabos dėl paukščių apsaugai svarbios teritorijos ribų
1.	Asvejos regioninio parko dalis	Asvejos ežerynas	Molėtų r. Švenčionių r. Vilniaus r.	Paukščių apsaugai svarbios teritorijos ribos sutampa su Asvejos regioninio parko ribomis, išskyrus rekreacinės, žemės ūkio bei kitos (gyvenamosios) paskirties prioriteto funkcines zonas
2.	Labanoro regioninio parko dalis	Labanoro giria	Ignalinos r. Molėtų r. Švenčionių r. Utenos r.	Paukščių apsaugai svarbios teritorijos ribos sutampa su Labanoro regioninio parko ribomis, išskyrus rekreacinės, žemės ūkio bei kitos (gyvenamosios) paskirties prioriteto funkcines zonas

Aplinkos būklę Molėtų rajono saugomose teritorijose dabar labiausiai įtakoja šie procesai:

- 1) žemės privatizavimas,
- 2) rekreacinių statybų ir infrastruktūros kūrimo poreikis,
- 3) miško naudojimo intensyvumas,
- 4) administracinės tvarkos ir atsakomybės silpnėjimas,
- 5) informacijos nepakankamumas,
- 6) ekologinio sąmoningumo praradimas.

Visa tai sudaro grėsmę daugumos saugomų teritorijų vertybėms, nes skatina didesnę ar mažesnę natūralaus kraštovaizdžio, taip pat ir biotos degradaciją. Šie negatyvūs procesai daugiausia reiškiasi kai kuriuose regioniniuose parkuose, kurių dauguma iki šiol neturi reikalingų tvarkymo programų, o taip pat šiuo metu nepakankamai kontroliuojamuose draustiniuose.

1.3.5. Išvados

- Lyginant su gretimomis teritorijomis ir vidutiniais šalies rodikliais, Molėtų rajono teritorijoje yra santykinai mažiau žemės ūkio naudmenų ir miškų, daugiau pelkių ir vandenių;
- Svarbiausi Molėtų rajono gamtiniai rekreaciniai veiksniai yra švarūs ežerai, miškai ir oras bei ypač vaizdingas sąlyginai natūralus kraštovaizdis;

- Esančios didžiausios upės nėra itin palankios plėtoti vandens turizmui, tačiau susisiekiantys ežerai sudaro tam sąlygas.

1.4. Žemės naudojimas

1.4.1. Žemės fondo kategorijos

Molėtų rajono žemės naudojimo ypatumus apsprendžia gamtinės sąlygos (ežerų ir pelkių gausa, mažo našumo dirvožemiai, dideli miškų ir saugomų teritorijų plotai), ribotos žemės ūkio plėtos galimybės (mažai palankios ūkininkauti vietovės, blogesnės sąlygos intensyviai ūkininkavimui), gyventojų pasiskirstymo ypatumai (santykinai mažesnis gyventojų tankumas).

Pagal ilgalaikes žemės naudojimo tendencijas šalies ir rajono žemė skirstoma į penkias žemės fondo kategorijas, kurioms nustatytos šios pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirtys: žemės ūkio, miškų ūkio, vandens ūkio, konservacinė ir kita paskirtis.

Pagrindinė tikslinė žemės naudojimo paskirtis – tai teritorijų gamtinių ypatumų, tradicinės žmonių veiklos ir socialinės bei ekonominės plėtos poreikio sąlygota pagrindinio žemės naudojimo kryptis, numatyta teritorijų planavimo dokumente, lemianti šios teritorijos planavimo ir žemės naudojimo sąlygas.

Lyginant su šalies vidutiniais rodikliais, Molėtų rajone yra daugiau žemės ūkio ir vandens ūkio paskirties žemės, mažiau – miškų ūkio ir kitos paskirties žemės.

Žemės ūkio paskirties žemei priskiriami plotai, naudojami arba tinkami naudoti žemės ūkio produktų gamybai, tarp jų žemės naudotojui priklausančiais gyvenamaisiais namais ir žemės ūkio veiklai naudojamais ūkiniais statiniais užstatyti plotai, kiemai, žemė, tinkama paversti žemės ūkio naudmenomis, atskirais miškų ūkio paskirties žemės sklypais nesuformuoti miškų plotai, taip pat kitos įsiterpusios ne žemės ūkio naudmenos.

Pagal žemės naudojimo būdą žemės ūkio paskirties žemė skirstoma į 4 grupes:

1. Sodininkų bendrijų žemė.
2. Specializuotų ūkių žemė.
3. Rekreacinio naudojimo žemės sklypai.
4. Kita žemės ūkio paskirties žemė (daugiausia sudaro asmeninio ūkio žemės naudotojai).

Vykdam kitų ūkio šakų veiklą, leidžiama keisti pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį. Daugiausiai gali būti keičiama paskirtis – iš žemės ūkio į miškų ūkio (jeigu apaugęs arba apsodintas miškas sudaro daugiau 90 proc. žemės sklypo ploto). Be to, žemės ūkio paskirtis keičiama į kitą paskirtį, kai iš žemės ar miškų ūkio paskirties žemės sklypo atskiriama sodyba (namų valdos žemės sklypas), arba žemės paimama visuomenės poreikiams (gyvenamųjų vietovių plėtrai, infrastruktūros objektų statybai ir kt.), arba tam tikrai teritorijai parengiamas ir patvirtinamas detalusis planas, kuriame numatyta ne žemės ūkio ir ne miškų ūkio veikla. Molėtų rajonui labiau būdinga pastarasis atvejis. Dėl Vilniaus miesto įtakos rajone didėja kitos paskirties žemės plotai, ypač rekreacinėse teritorijose. Atitinkamai mažėja ir miškų ūkio paskirties žemės plotas.

Miškų ūkių paskirties žemei priskiriami mišku apaugę plotai, neapaugę mišku plotai (kirtavietės, žuvę medynai, miško aikštelės ir kt.), žemė, kurią užima miško keliai, kvartalų, technologinės ir priešgaisrinės linijos, medienos sandėlių ir kiti plotai, žemė, kurioje pagal teritorijų planavimo dokumentus numatyta įveisti mišką, taip pat miško valdose įsiterpusios kitos žemės naudmenos, tarp jų atskirais žemės sklypais nesuformuotos žemės ūkio naudmenos. Rezervatų teritorijose esantys (I grupės) miškai priskiriami ne miškų ūkio paskirčiai, o konservacinei paskirčiai. Tokių miškų Molėtų rajonoteritorijoje bei planuojamos Urbanistinės integracijos ašių zonos nėra.

Vandens ūkio paskirties žemei priskiriami vandens telkiniai, sudarantys atskirus žemės sklypus (t.y. be galimų privatizuoti melioracijos griovių, mažų upelių ir kudrų), išskyrus pramoninių žuvininkystės ūkių naudojamus žuvininkystės tvenkinius, priskiriamus žemės ūkio paskirties žemei, taip pat konservacinės paskirties žemėje esančius ežerus.

Molėtų rajono teritorijoje vandens ūkio paskirties žemei, nesant suformuotų ir nekilnojamo turto registre įregistruotų stambių privačių ežerų ir tvenkinių, priskirti tik valstybinio fondo vandens telkiniai.

Konservacinės paskirties žemei priskirti rezervatai ir rezervacinės apyrybės bei valstybinės ir savivaldybių saugomų gamtos ir kultūros paveldo objektų žemės sklypai, kuriuose draudžiama ūkinė veikla, nesusijusi su šių objektų ir jų užimtų teritorijų specialia priežiūra, tvarkymu ir apsauga. Molėtų rajone konservacinės paskirties žemei priskira:

1. Regioninių parkų teritorijoje esantys rezervaciniai miškai;
2. Saugomų gamtos ir kultūros paveldo objektų žemė.

Kitos paskirties žemė pagal naudojimo būdą skirstoma į gyvenamąsias teritorijas, visuomeninės paskirties teritorijas, pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijas, komercinės paskirties objektų teritorijas, inžinerinės infrastruktūros teritorijas, rekreacinės teritorijas, bendrojo naudojimo teritorijas, naudingųjų iškasenų teritorijas, teritorijas krašto apsaugos tikslams ir atliekų saugojimo, rūšiavimo ir utilizavimo teritorijas.

1.4.2. Žemės naudojimas

Žemės naudojimą žemės ūkio veiklai ar miškų ūkio veiklai rajone daugiausia apsprendžia jo teritorijos gamtinės – geografinės sąlygos. Molėtų rajono teritorija įeina į Aukštaičių aukštumos fizinį – geografinį rajoną, tačiau rytinė jos dalis (Molėtų – Labanoro mikrorajonas) pasižymi nederlingais fluvio-glacialiniais žvyrais ir smėliais, yra daugiausia apaugusi mišku. Lengvos granuliometrinės sudėties dirvožemiai yra Molėtų – Suginėlių – Sidabrinės – Napriūnų ruože, Molėtų – Videniško ruože, Kraujaleidžių – Giedraičių – Bekupės ruože ir Arnionių apylinkėse. Vakarinė ir pietinė rajono teritorijos dalys (Skudutiškio – Suginėlių, Balninkų, Giedraičių – Bijutiškio fiziniai – geografiniai mikrorajonai) yra daugiau išvinta žemės ūkiui, joje vyrauja moreniniai priesmėliai, vietomis priemoliai. Kiek lygesnė teritorija ir sunkesni dirvožemiai (limnoglacialinės kilmės priemoliai ir moliai) yra Alantos – Dapkūniškio ruože. Visai rajono teritorijai būdinga ežerų gausa, kalvotas – daubotas reljefas, vietomis pereinantis į gūbriuotąjį arba banguotą, ir vandens erozijos paveikti dirvožemiai.

Lyginant su gretimomis teritorijomis ir vidutiniais šalies rodikliais, Molėtų rajono teritorijoje yra santykinai mažiau žemės ūkio naudmenų ir miškų, daugiau pelkių ir vandenų. Žemės ūkio gamybos plėtra ir perspektyvos rajone susietos su valstybės ir ES fondų parama.

1.4.3. Ūkinės veiklos įtaka žemės naudojimui ir žemės vertė

Žemės reformos metu įvykdytas žemės nuosavybės perskirstymas sudaro prielaidas ūkinės veiklos įvairovei, ypač kaimo vietovėse. Grįžimas nuo stambiųjų ūkių, pagrįstų samdomu darbu, sistemos prie individualių, šeimos ūkių sistemos parodė, jog tik nedidelė dalis žemės savininkų turi galimybę kurti ūkininkų ūkius ir juos plėtoti iki rekomenduojamų racionalių dydžių. Kiti žemės savininkai, turėdami teisę disponuoti nuosavais žemės sklypais, juose gali vystyti ne žemės ūkio veiklą arba juos parduoti ar išnuomoti kitiems asmenims. Žemės ūkio paskirties žemė išigyjama įvairiems tikslams – tolesniam ilgalaikiam ūkininkavimui (kai ją perka savo žemėvaldas stambinantys ūkininkai), arba rekreacijai bei ūkinei - komercinei veiklai (kai ją perka fiziniai ir juridiniai asmenys, planuodami žemės sklypus panaudoti pastatų statybai). Žemė su miško sklypais, taip pat miškų ūkio paskirties žemė perkama miškų ūkio veiklai – pirmiausia, medienos gamybai (leistuose kirsti miškuose). Pažymėtina, kad Molėtų rajonas yra patraukliausia teritorija Vilniaus miesto gyventojams ir juridiniams asmenims, planuojant rekreacinę plėtrą. Todėl rajone žemės rinka ypač aktyvi, o vidutinė privačios žemės rinkos kaina yra didesnė nei derlingų Vidurio Lietuvos lygumų rajonuose.

Dėl Vilniaus miesto gyventojų traukos įsigyti žemės sklypus rekreacinėse teritorijose ir juos panaudoti užstatymui arba perpardavimui privačios žemės rinkos rodikliai rajone priylgsta šalies vidutiniams rodikliams, nepaisant to, kad Molėtų rajono žemės ūkio naudmenos mažiau tinkamos

prekinės žemės ūkio produkcijos auginimui, o miškai dėl aplinkosauginių apribojimų mažiau panaudotini medienos gamybai.

Žemės paklausa Molėtų rajone ir galimas perspektyvinis žemės panaudojimas statyboms žymiai padidina žemės rinkos kainą. Pagal VI Registrų centro parengtus žemės verčių žemėlapius Molėtų rajono gyvenamosios vietovės suskirstytos į 5 verčių zonas. Kiekvienoje zonoje vidutinė žemės vertė nustatyta pagal žemės pirkimo – pardavimo sutartyse įrašytą žemės pardavimo kainą bei kitus veiksnius.

Verčių zonų apibūdinimas:

- I zonai priskirtas Molėtų miestas;
- Į II zoną įeina arti Molėtų miesto esančios vietovės;
- Į III zoną įjungta Mindūnų seniūnija ir Čiulėnų, Suginėlių bei Inturkės seniūnijų dalys, pasižyminčios rekreacinėmis savybėmis, santykinai didesnių miškų ir ežerų procentu;
- Į IV zoną įeina Dubingių seniūnijos teritorijos dalis prie Asvejos, Žverno ir Ilgio ežerų, esanti arčiausiai Vilniaus miesto ribos ir tinkama rekreacinei plėtrai;
- V zonai priskirta likusi rajono teritorija.

Aktyviausia žemės rinka yra III ir IV zonose.

1.4.4. Išvados

- Molėtų rajono teritorijos panaudojimas žemės ūkio veiklai yra ekstensyvus. Žymi dalis žemės ūkio naudmenų nėra deklaruota ir gali būti priskirta apleistai (dirvonuojančiai) žemei. Dėl mažo našumo dirvožemių dalį žemės ūkio paskirties žemės plotų tikslinčiau panaudoti miškų ūkio paskirčiai ar kitai paskirčiai.
- Dėl Vilniaus miesto artumo, gerų kelių tinklo ir kraštovaizdžio savybių Molėtų rajono teritorija yra palanki rekreacijos plėtrai; joje žemės rinkos procesai susiję su gyventojų poreikiu statyti gyvenamuosius namus, rekreacinės ar ūkinės – komercinės paskirties statinius.
- Planuojant žemės ūkio plėtrą, būtina orientuotis į rekomenduojamą šiai gamtinei zonai ūkių specializaciją – mėsinių galvijininkystės ir pienininkystės ūkių kūrimą, diegiant ekologinės ir tausojamosios žemdirbystės sistemas. Šiam tikslui būtina išsaugoti nuo apleidimo miškų ir krūmais ar užstatymo sukultūrintus ariamosios žemės masyvus su santykinai derlingais dirvožemiais, esančius arti gerų kelių ir sodybų, taip pat nusausintus durpynus, numatant atnaujinti juose išėtų pievų žolynus. Plėsti vien augalininkystės produkcijos gamybai specializuotus ūkius rajone netikslinga.

1.5. Nekilnojamosios kultūros paveldas

1.5.1. Archeologijos paveldas

Molėtų rajono archeologijos paveldas yra labai gausus, įvairus ir išsiskiriantis ryškia istorine verte. Savitu rajono archeologijos paveldo ypatumu yra kompleksiskumas – daugelis piliakalnių sudaro kompleksus su senovės gyvenvietėmis. Archeologijos objektų tarpe išsiskiria Radvilų tėvonija - Dubingių piliakalnis su piliaviete (detaliai tirta pastaraisiais metais), pasižymintis istorinės, archeologinės, kraštovaizdinės verčių integralumu. Svarbus vaidmuo rajono kraštovaizdyje tenka ir kitiems piliakalniams. Žymi dalis piliakalnių tebėra patenkinamos būklės.

Būdingi Rytų Lietuvos istoriniam kraštovaizdžiui archeologijos objektai yra pilkapiai. Tačiau daugelis pilkapių yra sulėkštėję, kai kurių sampiluose iškastos duobės, apnaikinta ir daugelis kapinynų.

Unikalūs Lietuvoje povandeninės archeologijos objektai yra 1999m. Luokesų ežero dugne rastos senovės gyvenviečių liekanos. Šis polinių gyvenviečių kompleksas, kurį sudaro išlikę tilto, pastatų ir jų įrangos elementai, datuotas II tūkst. pr. Kr. pabaiga ir yra pirmasis Lietuvoje rastas šio tipo objektas.

1.5.1.1. lentelė. Archeologijos paveldo vertybės patenkančios į nagrinėjamą teritoriją.

Eil. Nr.	Pavadinimas	Vardas	Adresas	Situacija	Vertė
1.	Piliakalnis	Čiulėnų, vad. Juoduoju kalnu	Utenos aps., Molėtų sav., Čiulėnų k.	-	Archeologinė, kraštovaizdinė
2.	Piliakalnis su gyvenvieta	Didžiokų	Utenos aps., Molėtų sav.	1 km į š.r. nuo Didžiokų dvaro koplyčios ir 0,2 km. į š.v. nuo Molėtų – Giedraičių kelio, Utenos miškų urėdijos Bijutiškio g-jos Kazokų miškas, 83 kvartalo p.r. pakraštys.	Archeologinė, kraštovaizdinė
	Piliakalnis	vad. Švedų kalnu			
	Gyvenvietė	-			
3.	Piliakalnis	Piliakiemių	Utenos aps., Molėtų sav., Piliakiemių k.	-	Archeologinė, kraštovaizdinė
4.	Sen. gyvenvietė	-	Utenos aps., Molėtų sav., Smėlingos k.	-	Archeologinė
5.	Senovės gyvenvietė	Luokesų	Utenos aps., Molėtų sav., Luokesos k.	1,1 km į r., p.r. nuo Molėtų-Giedraičių kelio, 0,9 km į v. nuo Vilniaus-Utenos kelio ir 0,8 km ta pačia kryptimi nuo Luokesos ištakos iš Luokesų ež., šio ežero š. pakrantė, jo dugnas.	-
6.	Piliakalnis su gyvenvieta	Suginčių	Utenos aps., Molėtų sav., Sugintų k.	-	Archeologinė, kraštovaizdinė
	Piliakalnis	-			
	Gyvenvietė	-			

1.5.2. Architektūros paveldas

Daugumą Molėtų rajono architektūros paveldo objektų, įtrauktų į Kultūros vertybių registrą, sudaro statinių kompleksai. 17 iš jų yra dvarų sodybos arba jų išlikę fragmentai, 3 sakralinių pastatų kompleksai, po vieną prekybinių, mišrios paskirties ir gyvenamųjų statinių kompleksą.

Išaiškinamų paminklų sąrašuose tebėra dvarų sodybų fragmentai. Nors jų erdvės kompozicija yra pakitusi, tačiau išlikę atskiri vertingi statiniai bei parkų fragmentai. Dauguma jų nyksta arba, pritaikant naujai paskirčiai, praranda autentiškumą.

1.5.2.1. lentelė. Architektūros paveldo vertybės patenkančios į nagrinėjamą teritoriją.

Eil. Nr.	Pavadinimas	Vardas	Adresas	Situacija	Vertė
1.	Didžiokų (Didžiadvario) buv. dvaro sodybos fragmentai	-	Utenos aps., Molėtų sav., Didžiokų k.	-	-
2.	Malūnas su malūnininko namu	-	Utenos aps., Molėtų sav., Čiulėnu k.	-	-
3.	Koplytėlė-mauzoliejus	-	Utenos aps., Molėtų sav., Didžiokų k.	-	-
4.	Buv. dvaro sodybos fragmentai	-	Utenos aps., Molėtų sav., Bijutiškio k.	-	-
5.	Buv. dvaro sodybos fragmentai	-	Utenos aps., Molėtų sav., Martyniškių k.	-	-

1.5.3. Mitologijos objektai

Molėtų rajono mitologinis paveldas yra labai gausus ir įvairus. Į Kultūros vertybių registrą įtraukti 24 objektai, du iš jų yra kompleksiniai dariniai: akmuo (vadinamas Valiulio akmeniu) su mišku bei akmenys su šaltiniu Skudutiškio kaime. Įvairi kitų registruotų objektų tipologija: 12 pavienių akmenų, 5 kalnai, 4 ragai ir laukai.

1.5.3.1. lentelė. Mitologijos objektai patenkantys į nagrinėjamą teritoriją.

Eil. Nr.	Pavadinimas	Vardas	Adresas	Situacija	Vertė
1.	Akmuo	vad. Velnio akmeniu	Utenos aps., Molėtų sav., Kreivikių k.	-	Istorinė, mitologinė
2.	Ragas	vad. Olka	Utenos aps., Molėtų sav., Piliakiemių k.	-	Istorinė, mitologinė
3.	Akmuo	Antatiškių, vad. Šiaučiuku	Utenos aps., Molėtų sav., Mindūnų sen.	-	Istorinė, mitologinė

1.5.4. Monumentai

Registruotomis kultūros vertybėmis yra monumentaliosios dailės objektai. Saviti yra paminklai, susieti su kovomis už Lietuvos nepriklausomybę. Paminklas Giedraičiuose tebėra senajame istorijos paminklų sąraše, kiti objektai - laikinosios apskaitos sąraše ir išaiškinamų paminklų sąrašuose. Menine verte jų tarpe išsiskiria Lietuvos karių paminklas Giedraičiuose.

1.5.4.1. lentelė. Monumentai patenkantys į nagrinėjamą teritoriją.

*Molėtų rajono teritorijos, esančios magistralinio kelio Vilnius – Utena atkarpos zonoje, specialusis planas.
Aiškinamasis raštas*

Eil. Nr.	Pavadinimas	Vardas	Adresas	Situacija	Vertė
1.	Paminklas	-	Utenos aps., Molėtų sav., Giedraičių mst.	-	Istorinė
2.	Stogastulpis	-	Utenos aps., Molėtų sav., Giedraičių mst.	Sen. kapinės	Meninė, etnokultūrinė

1.5.5. Laidojimo vietos

Laidojimo vietos sudaro gausiausią rajono teritorijoje esančių į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą įrašytų vertybių grupę. Virš šimto šių vietų yra senosios kaimų kapinės. Kultūros vertybės statusas taip pat yra suteiktas išskirtinės reikšmės pavieniams kapams.

1.5.5.1. lentelė. Laidojimo vietos patenkančios į nagrinėjamą teritoriją.

Eil. Nr.	Pavadinimas	Vardas	Adresas	Situacija	Vertė
1.	Partizanų kapas	-	Utenos aps., Molėtų sav., Giedraičių mst.	Miestelio p. dalis, 0,22km į v. nuo Kiemento ežero, 0,18km. į v. nuo Vilniaus – Giedraičių kelio.	Istorinė
2.	Senosios kapinės	Čiulėnų k., vad. Pavietriniu	Utenos aps., Molėtų sav., Čiulėnų k.	Kaimo v. dalis, 0,11km į p.r. nuo Utenos – Molėtų kelio, 70m. į p. nuo Grauzės u.	Istorinė
3.	Senosios kapinės	Mažeikų k. pirmosios, vad. Pakapių kalnu	Utenos aps., Molėtų sav., Mažeikų k.	Kaimo v. dalis, 0,55km į p.v. nuo Mažeikų k. antrųjų senųjų kapinių, 0,13km į v. nuo Vilniaus-Utenos kelio.	Istorinė
4.	Senosios kapinės	Mažeikų k. antrosios	Utenos aps., Molėtų sav., Mažeikų k.	Kaimo centr. dalis, 0,13km į r. nuo Vilniaus-Utenos kelio, 0,55km į š.r. nuo Mažeikų k. pirmųjų senųjų kapinių, vad. Pakapių kalnu.	Istorinė
5.	Senosios kapinės	Loluičių k. trečiosios, vad. Saldotkalniu	Utenos aps., Molėtų sav., Loluičių k.	Kaimo p.v. dalis, 90m į p.v. nuo Loluičių k. antrųjų senųjų kapinių, vad. Kapų kalnu.	Istorinė
6.	Senosios kapinės	Loluičių k. antrosios, vad. Kapų kalnu	Utenos aps., Molėtų sav., Loluičių k.	Kaimo p.v. dalis, 0,38km į v. nuo Žirgapičio u., 95m į v. nuo Utenos-Molėtų kelio, 90m į š.r. nuo Loluičių k. trečiųjų senųjų kapinių, vad. Saldotkalniu.	Istorinė

*Molėtų rajono teritorijos, esančios magistralinio kelio Vilnius – Utena atkarpos zonoje, specialusis planas.
Aiškinamasis raštas*

Eil. Nr.	Pavadinimas	Vardas	Adresas	Situacija	Vertė
7.	Lietuvos karių kapai	-	Utenos aps., Molėtų sav., Giedraičių mst.	Kapinių r. dalis, 1m. į p.v. nuo kapinių tvoros.	Istorinė
8.	Senosios kapinės	Diskavos vs.	Utenos aps., Molėtų sav., Diskavos vs.	Į p.r. nuo viensėdžio, 390-400m į v., 320-330m į š.v. nuo kelio Vilnius – Utena.	Istorinė
9.	Senosios kapinės	Rudilių k.	Utenos aps., Molėtų sav., Rudilių k.	-	Istorinė
10.	Senosios kapinės	Rudokų k.	Utenos aps., Molėtų sav., Rudokų k.	0,37km į v. nuo Vilniaus – Utenos kelio, 0,25km į p. nuo Dubingių – Giedraičių kelio.	Istorinė
11.	Senosios kapinės	Loluičių kaimo pirmosios, vad. Maro kapeliais	Utenos aps., Molėtų sav., Loluičių k.	Kaimo š. dalis, 0,37km į p.r. nuo Utenos-Molėtų ir Suginčių-Loluičių kelių kryžkelės, į r. nuo Utenos-Molėtų kelio.	Istorinė
12.	Senosios kapinės	Piliakiemių k.	Utenos aps., Molėtų sav., Piliakiemių k.	Kaimo p. dalis, 0,85km į r. nuo Kiementų ež., į p. nuo Giedraičių - Piliakiemių kelio.	Istorinė
13.	Senosios kapinės	Aiterados k., vad. Kapeliais	Utenos aps., Molėtų sav., Aiterados k.	Kaimo š. dalis, 0,21km į š.r. nuo Malkestaičio ež., 0,11km į š.v. nuo Vilniaus-Utenos kelio.	Istorinė
14.	Senosios kapinės	Juodėnų k.	Utenos aps., Molėtų sav., Juodėnų k.	Kaimo p. dalis, 0,53km į p.v. nuo Sasiedo ež., į v. nuo Vilniaus-Utenos kelio.	Istorinė
15.	Kapas	J. Sabulio	Utenos aps., Molėtų sav., Giedraičių mst.	Kapinių v. dalis, 1,7m į š.r. nuo kapinių tvoros.	Istorinė
16.	Rezistentų kapas	-	Utenos aps., Molėtų sav., Giedraičių mst.	Kapinių r. dalis, 1m į p.v. nuo kapinių tvoros.	Istorinė
17.	Kapas	-	Utenos aps., Molėtų sav., Suginčių k.	Bažnyčios šventorius	-
18.	Kapas	II pasaulinio karo vokiečių karių	Utenos aps., Molėtų sav., Radvoniškio k.	-	-

*Molėtų rajono teritorijos, esančios magistralinio kelio Vilnius – Utena atkarpos zonoje, specialusis planas.
Aiškinamasis raštas*

Eil. Nr.	Pavadinimas	Vardas	Adresas	Situacija	Vertė
19.	Senosios kapinės	Rudilių k.	Utenos aps., Molėtų sav., Rudilių k.	-	Istorinė
20.	Senosios kapinės	Paškonių k., vad. Magilnyku	Utenos aps., Molėtų sav., Paškonių k.	Kaimo p. Dalis, 0,7 km į p.r. nuo Vilniaus-Utenos kelio, 0,1 km į p.v. nuo Paškonių-Raputėnų kelio.	Istorinė
21.	Senosios kapinės	Didžiokų k.	Utenos aps., Molėtų sav., Didžiokų k.	Kaimo r. dalis, 0,65 km į r. nuo koplyčios, 40 m į š. nuo Molėtų-Giedraičių kelio.	Istorinė
22.	Senosios kapinės	Zanėnų k., vad. Magilnyku	Utenos aps., Molėtų sav., Zanėnų k.	Kaimo š. dalis, 0,55 km į š.v. nuo Smailių-Zanėnų kelio, 0,1 km į š. nuo Molėtų-Giedraičių kelio.	Istorinė
23.	Giedraičių žydų žudynių vieta ir kapas	-	Utenos aps., Molėtų sav., Pašilės vs.	-	Istorinė
24.	Kapas	A. Jaroševičiaus	Utenos aps., Molėtų sav., Pašilės vs.	Kapinių š. dalis, 4 m į v. nuo centr. tako.	Istorinė
25.	Senosios kapinės	Lauryniškių palivarko	Utenos aps., Molėtų sav., Lauryniškių vs.	0,17 km į p. nuo Dubingių- Giedraičių kelio, Lauryniškių-Pivoriūnų kelio r. pusė.	Istorinė

1.5.6. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos reglamentavimas

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą nagrinėjamoje teritorijoje reglamentuoja šie įstatymai:

- Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas (Žin., 1993, Nr. 63-1188; 1995, Nr. 60-1502; 2000, Nr. 58-1703);
- Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas (Žin., 1995, Nr. 3-37; 2004, Nr. 153-5571);
- Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas (Žin., 2002, Nr. 110-4852);
- Kapinių tvarkymo taisyklės (Žin., 2006, Nr. 22-695);
- Asvejos regioninio parko apsaugos reglamentas (Žin., 2002, Nr. 86-3710);
- Asvejos regioninio parko tvarkymo planas (Žin., 2009, Nr. 65-2597);
- Labanoro regioninio parko apsaugos reglamentas (Žin., 2002, Nr. 86-3718);
- Pasaulinio kultūros ir gamtos paveldo globos konvencija (Žin., 1997, Nr. 19-411);
- Europos archeologijos paveldo apsaugos konvencija (Žin., 1999, Nr. 100-2895);
- Europos architektūros paveldo apsaugos konvencija (Žin., 1999, Nr. 100-2896);
- Nacionalinės integralios paveldosaugos strategijos metmenys (Žin., 2004, Nr. 175-6516);
- Lietuvos Respublikos architektūros politikos kryptių aprašas (Žin., 2005, Nr. 64-2302);
- Dvarų paveldo išsaugojimo programa (Žin., 2003, Nr. 38-1740) – kiek neprieštarauja Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo nuostatomis;

- Buvusių dvarų sodybų – istorijos ir kultūros paminklų išsaugojimo principų atstatant nuosavybes teises, vykdant privatizavimą ir žemės reformą (Žin., 1992, Nr. 17-491) - kiek neprieštarauja Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo nuostatomis;
- Buvusių dvarų ir palivarkų paminklinių sodybų apsaugos bendrieji nuostatai (Žin., 1993, Nr. 18-460) - kiek neprieštarauja Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo nuostatomis;
- Ilgalaikė dvarų paveldo objektų – istorinių želdynų (parkų) tvarkymo darbų programa (2005-01-10 KVAD prie LR KM direktoriaus įsakymas Nr. Į-09);
- Nacionalinė žemės konsolidacijos strategija (Žin., 2008, Nr. 18-635)

1.5.7. Išvados

- Molėtų rajono nekilnojamas kultūros paveldas yra labai gausus, reprezentuojantis įvairius Rytų Lietuvos istorinės raidos laikotarpius, pasižymintis didele istorine, kraštovaizdine, urbanistine, architektūrine, mitologine verte;
- Nekilnojamųjų kultūros vertybių sklaidai rajono teritorijoje būdingas dispersiškumas. Vertybių sankaupos arealai taip pat išsidėstę gana tolygiai. Daugumoje šių arealų dominuoja archeologijos paveldo objektai.
- Daugelis vertingų architektūros paveldo objektų iki šiol yra nepakankamai pritaikyti visuomenės reikmėms ir kultūriniam turizmui. Didžiausią grėsmę rajono nekilnojamojo kultūros paveldo vertei kelia menkas saugojimo darbų finansavimas, tradicinių kaimo bendruomenių nykimas, teisinių prielaidų efektyviai apsaugai, ir saugojimo darbų finansinio kompensavimo mechanizmo nebuvimas.

1.6. Susisiekimo sistema

1.6.1. Bendra informacija

Molėtų rajono kelių tinklo pagrindą sudaro magistralinis ir krašto keliai. Jie jungia svarbiausius pramonės ir rajonų centrus bei objektus. Per visą Molėtų rajono teritoriją šiaurės pietų kryptimi praeina magistralinis kelias A14 Vilnius-Utena, kuriuo atliekami pagrindiniai keleivių ir krovinių vežimai po visą Lietuvos teritoriją, prie šių kelių jungiami žemesnių kategorijų (rajoniniai) keliai, kuriais vyksta mažiau intensyvus eismas, o pastarieji susiejami su vietiniais keliais.

Kelio atkarpa, einanti per Molėtų rajoną, yra nuo 40,62km iki 83,06km, ruožo ilgis - 42,44km. Šis magistralinis kelias jungiasi su keliu A6 (Kaunas-Zarasai-Daugpilis). Cementbetonio dangų Molėtų rajone yra 42,44 km. Šio tipo dangą turi kelias A14 Vilnius – Utena. Dėka šio kelio Molėtų rajonas turi gerus transportinius ryšius su Latvija. Jame eismo intensyvumas didžiausias - 3967-5086 automobiliai per parą; lengvasis transportas sudaro 89,6% , sunkusis - 10,4% automobilių eismo. Eismo intensyvumas didžiausias būna birželio, liepos ir rugpjūčio mėnesiais, mažiausias gruodžio, sausio ir vasario mėnesiais.

Kadangi šis magistralinis kelias turi ypatingai svarbią reikšmę Molėtų rajono ekonominei ir socialiniai plėtrai, būtina optimizuoti jo galimybes. Didėjantis transporto srautas kelyje Utena-Vilnius bei pervežimų apimtys kelių transportu rodo, kad Molėtų rajono svarba susisiekimo aspektu auga ne tik Utenos apskrities, bet ir visos Lietuvos mastu. Tačiau kol kas šitas rajono privalumas yra menkai išnaudojamas, Molėtų rajonas iš to turi nedaug naudos, kadangi nėra išvystyta transporto srautų aptarnavimo, apgyvendinimo infrastruktūra, trūksta logistikos infrastruktūros centrų (transportavimo, krovos, sandėliavimo), teikiančių logistikos ir transportavimo paslaugas dėl didelių tranzitinės transporto srautų ir geros geografinės padėties abipus kelio Utena-Vilnius.

Į nagrinėjamą teritoriją patenka ir dalis šių krašto kelių: 114 Molėtai – Ignalina (eismo intensyvumas - 654 aut./parą), 172 Raudondvaris – Molėtai (1170 aut./parą) ir 173 Molėtai – Pabradė (529 aut./parą).

Molėtų rajono valstybinių kelių tinklo struktūra (magistralinis, krašto ir rajoniniai keliai) yra palanki atskirų rajono miestų, gyvenviečių ir seniūnijų aptarnavimui. Rajonas turi magistralinio kelio A14 atkarpą ir tai visiškai tenkina šio rajono ekonominės veiklos poreikius. Palanki situacija yra su valstybiniais krašto ir rajoniniais keliais. Kelių tinklo išvystymo rodikliai pagal kelių tankį ir kelių ilgį 1000 gyventojų yra artimi apskrities vidurkiui.

Vietinės reikšmės keliais, vadinami keliai, jungiantys rajoninius kelius, kaimus, taip pat kiti keliai, naudojami vietiniam susisiekimui. Vietiniai keliai nuosavybės teise (išskyrus kelius, nuosavybės teise priklausančius fiziniams asmenims, taip pat vidaus kelius) priklauso savivaldybėms. Molėtų rajonas turi gana gerai išvystytą kelių tinklą, kuris jungia jį su kitais šalies rajonais

Didžiąją vietinių kelių dalį dengia žvyras. Daugumos jų būklė prasta – danga nusidėvėjusi. Žvyrkeliams taisyti skiriamų pinigų aiškiai nepakanka šiuos kelius kasmet atstatyti. Žvyro danga turi būti atitinkamai suprofiluota ir sutankinta, jei reikia, profilio atstatymui ir silpnų vietų sustiprinimui panaudojant skaldą.

1.6.1.1. lentelė. Į teritoriją patenkančių gyvenviečių gatvių ilgis pagal dangas.

Eil. Nr.	Miestelio ar kaimo pavadinimas	Gatvių ilgis, km	Gatvių ilgis pagal dangas, km			
			Asfaltas	Grindinys	Žvyras	Gruntas
1.	Bijutiškis	1,3	0,9	-	0,4	-
2.	Giedraičiai	7,85	6,1	0,1	0,6	1,05
3.	Suginčiai	9,9	8,5	-	1,4	-
4.	Toliejai	5,0	4,0	-	1,0	-

Reikia pažymėti, kad kelių su grunto bei žvyro danga dalis bendrame rajono kelių ilgyje yra pernelyg didelė. Reikalinga skirti daugiau lėšų esamiems rajoniniams bei, ypač, vietiniam keliams asfaltuoti.

1.6.2. Išvados

- Kelio Vilnius - Utena atkarpa einanti per Molėtų rajoną yra 42,44km. ilgio, su cementbetonio danga;
- Nėra išvystyta transporto srautų aptarnavimo, apgyvendinimo infrastruktūra, trūksta logistikos infrastruktūros centrų, teikiančių logistikos ir transportavimo paslaugas dėl didelių tranzitinės transporto srautų ir geros geografinės padėties abipus kelio Vilnius – Utena.
- Didžiąją vietinių kelių dalį dengia žvyras, jų būklė prasta – danga nusidėvėjusi.

1.7. Inžinerinė infrastruktūra

1.7.1. Degalinių tinklas

4 pav. Degalinių išdėstymo schema

Degalinių eksplikacija:

1. Suginčiai
2. Smėlingos k., Čiulėnų sen.

3. Kėmetiškių k., Čiulėnų sen.
4. Ažubalių k., Luokesos sen.
5. Paluokesos k., Luokesos sen.
6. Gojaus k., Luokesos sen.
7. Kaulakių k., Luokesos sen.
8. Kazokų k., Giedraičių sen.
9. Giedraičiai
10. Giedraičiai
11. Rudokai, Dubingių sen.

Analizuojant esamą degalinių išdėstymo būklę buvo naudojamosi Degalinių išdėstymo schema Molėtų mieste ir rajone, patvirtinta 1996-08-14 Molėtų rajono valdybos sprendimu Nr.193-v, Degalinių išdėstymo schema Molėtų mieste ir rajone papildymo, numatant naujas vietas degalinėms, specialiuoju planu ir Molėtų rajono bendrojo plano sprendiniais.

1.7.2. Vandens tiekimas

Molėtų rajono gyventojai geriamąjį vandenį vartoja iš centralizuoto vandentiekio tinklo, kurį tiekia UAB „Molėtų vanduo“ taip pat iš privačių šachtinių šulinių. Geriamos kokybės vanduo imamas iš požeminių vandens šaltinių, vėliau seka jo apdorojimas. Šiuo metu Molėtų miestą aprūpina Molėtų II – oji vandenvietė. Molėtų rajone esančių miestų bendras vandens tiekimo sistemos tinklų ilgis yra apie 18 km, Molėtų rajono kaimiškose vietovėse – 127 km, taip pat yra įrengta 49 automatinės vandens kėlimo sistemos, iš kurių 48 – kaimo vietovėse, 46 vandens pakėlimo bokštai iš kurių 24 yra eksploatuojami, vienas vandens rezervuaras, esantis mieste ir 84 giluminiai gręžiniai.

Iš viso prie centralizuotos vandens tiekimo sistemos yra prisijungę 60% visų rajono gyventojų. Tačiau yra parengtas Molėtų rajono vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo infrastruktūros plėtros specialusis planas pagal kurį, ir pagal Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymą (Žin., 2006, Nr. 82-3260), iki 2014m. gruodžio 31 d. ne mažiau kaip 95 procentai kiekvienos savivaldybės gyventojų būtų aprūpinami viešojo vandens tiekėjo tiekiamu vandeniu ir teikiamomis nuotekų tvarkymo paslaugomis. Į viešojo vandens tiekimo teritorijas įtraukiamos gyvenamosios vietovės, jų dalys ir pavieniai gyvenamieji namai bei kiti pastatai, kuriuose geriamuoju vandeniu aprūpinama ne mažiau 50 asmenų.

Į nagrinėjamą teritoriją patenka šios vandenvietės: Giedraičių I, Giedraičių II, Giedraičių III, Giedraičių IV, Suginėčių, Toliejų I, Toliejų II, Bijutiškio, Šeikiškių ir Šeštokiškių.

1.7.3. Nuotekų tvarkymas

UAB „Molėtų vanduo“ duomenimis Molėtų rajono buitinių nutekamųjų vandenų šalinimo ir valymo sistemos yra Molėtų, Naujasodžio, Giedraičių, Alantos, Inturkės, Arnionių, Toliejų, Bekupės, Bijutiškio gyvenvietėse. 17 km nuotekų tinklų yra Molėtų mieste ir 26 km – Molėtų rajono gyvenvietėse. 9 nuotekų siurblinės kaimiškose gyvenvietėse: I – ojo perpumpavimo - 7 siurblinės, II – ojo – 2 siurblinės. 8 nuotekų siurblinės Molėtų mieste: I-ojo perpumpavimo – 1 siurblinė, II-ojo – 1, III-ojo – 4, IV-ojo – 2.

Į nagrinėjamą teritoriją patenkančios gyvenvietės, kuriose yra nuotekų tvarkymo sistema, yra šios: Giedraičiai, Toliejai ir Bijutiškis. Planuojami nuotekų valymo įrenginiai Suginėčiuose.

Prie centralizuotos nuotekų surinkimo ir valymo sistemos yra prisijungę 42 % Molėtų rajono gyventojų.

Taip pat rajone yra nuotekų surinkimo rezervuarai. Juos prižiūri ir eksploatuoja patys gyventojai ar jų bendrijos. Seniūnijų pateiktais duomenimis yra 174 nuotekų kaupimo rezervuarai gyvenvietėse,

kuriose gyvena daugiau nei 50 žmonių. Nuotekų rezervuarai atlieka nuotekų kaupimo funkciją. Dažnai jų būklė netenkina reikalavimų – jie yra nesandarus, todėl į aplinką patenka nuotekos.

Molėtų rajone nuotekos šalinamos atskirtąja nuotekų sistema, kurioje yra įrengiamas atskiras požeminis tinklas buitiniams, kuriuos eksploatuoja UAB „Molėtų vanduo“ ir atskiras tinklas lietaus vandenims, kuriuos eksploatuoja ir prižiūri UAB „Molėtų švara“. Tačiau yra vietų kur lietaus nuotekos patenka į buitinių nuotakyną.

Molėtų rajone yra devynios buitinių nuotekų valyklos: 1 Molėtų miesto ir, 8 valyklos yra mažuosiuose miesteliuose ir kaimiškose gyvenvietėse. Į nagrinėjamą teritoriją patenka Bijutiškio, Giedraičių ir Toliejų NVĮ. Giedraičių NVĮ nuotekos valomos mechaniniais valymo įrenginiais, o Bijutiškio ir Toliejų NVĮ – biologiniais.

Nuotekų dumblas iš valyklų su asenizacine mašina atvežamas į Molėtų miesto valymo įrenginius, juose dumblas presuojamas ir saugomas dumblo aikštelėje iš kur išvežamas ūkininkams. Įmonė eksploatuojanti nuotekų valymo įrenginius dumblą šalina pagal keliamus reikalavimus, tačiau aktuali problema tolesnis dumblo utilizavimas, aikštelių, žemės ūkio plotų kuriose dumblas būtų saugomas stoka. Molėtų miesto biologinio nuotekų valymo įrenginiuose per metus susidaro iki 300 t dumblo. Esančios dumblo aikštelės talpa 500 tonų. Šiuo metu joje dumblo yra 200 t. Miesto plėtros perspektyvoje, planuojama, kad gyventojų, prisijungusių prie nuotekų tinklų padidės, todėl metinis susidariusio dumblo kiekis nemažės.

1.7.4. Elektra

Molėtų rajonui elektros energija tiekia AB Rytų skirstomieji tinklai, kuri elektros rinkoje atlieka elektros energijos skirstomojo tinklo operatoriaus ir visuomeninio tiekėjo funkcijas. Ši įmonė valdo Vilniaus, Panevėžio, Alytaus ir Utenos regionų bei 25 teritorinių skyrių skirstomojo tinklo filialus. AB Rytų skirstomieji tinklai elektrą perka iš elektros energijos gamintojų arba iš AB „Lietuvos energija“, kuri atlieka perdavimo tinklo operatoriaus funkciją. Molėtų rajone veikia dvi hidroelektrinės.

Nustatant elektros energijos apkrovas ateityje yra labai svarbu įvertinti anksčiau užfiksuotas apkrovas bei numatyti planuojamose teritorijose naujai statomų objektų energetinius poreikius, nustatyti jų vieneto vartojamąją galią. Esamu momentu elektros įrengimai Molėtų rajone nėra labai apkrauti – vidutiniškai išnaudojama 14,8 proc. instaliuoto transformatorių pastatų galingumo. Pagal Molėtų rajono bendrajame plane atliktą analizę ir prognozavimą esamų elektros įrengimų Molėtų rajone išnaudojimas net ir po 20 metų nebus didesnis nei instaliuotas galingumas.

1.7.5. Atliekų tvarkymas

Molėtų rajone veikia konteinerinė atliekų surinkimo sistema t.y. buitinių atliekų surinkimui naudojami konteineriai. Konteinerinės sistemos paslaugos Molėtų mieste yra išvystytos, tačiau iki pilno poreikių patenkinimo reikia konteineriais aprūpinti kitas Molėtų rajono gyvenvietes. Konteinerinės sistemos vystymo plėtrą apsunkina paslaugų kaštai, ne visi gyventojai kaimiškose vietovėse, turintys privačios žemės ir sodybas suinteresuoti priduoti savo atliekas, jie atliekas šalina gyvenamojoje teritorijoje.

Nagrinėjamoje teritorijoje antrinis žaliavų rūšiavimas vykdomas Giedraičiuose ir Suginčiuose.

1.7.6. Telekomunikacijos ir ryšiai

Ryšių infrastruktūrai priskiriama paštas ir telekomunikacijos. Telekomunikacijų infrastruktūra Lietuvoje yra pakankamai išplėtotą ir apima visą Lietuvos plotą. Lietuvos pašto tinklas yra vertinamas kaip plačiausias ir gerai veikiantis, o kartu apimantis įvairias paslaugas.

1.7.7. Mobilus ryšys

Mobilusis (judrusis) ryšys Lietuvoje pastaraisiais metais plito greičiausiai nei visos kitos telekomunikacijų paslaugos. Šiuo metu Molėtų rajone galima naudotis keleto mobiliojo ryšio operatorių paslaugomis. Ateityje numatoma statyti dar daugiau bazinių mobiliojo ryšio stočių, kad būtų pagerintos ryšio sąlygos bei pasiūlytos naujos technologijos (3G ir kitos).

1.7.8. Fiksuotasis telefoninis ryšys

Pagrindinis viešojo fiksuotojo telefoninio ryšio operatorius Molėtų rajone yra TEO, LT. Šiuo metu Molėtų rajone kaip ir visoje Lietuvoje yra pasiektas pakankamai aukštas telefono linijų skaitmenavimo (telefono ryšio linijų prijungtų prie skaitmeninių automatinų telefono stočių) lygis (siekia 93,6 proc.), o tai sąlygoja geresnę ryšio kokybę bei ateityje užtikrins greitaeigio interneto plėtrą Molėtų rajone. Šiuo metu Molėtų rajone nėra problemų plėsti ir įrenginėti telekomunikacijų tinklus, tačiau tam turi būti aiškiai apibrėžtas poreikis.

1.7.9. Pašto paslaugos

Pašto paslaugų reikšmė gyventojų ir visuomeninių objektų tarpe nemažėja. Šiuo metu Molėtų rajone veikia 17 pašto skyrių. Vienas pašto skyrius vidutiniškai aptarnauja 1.426 Molėtų rajono gyventojų. Tuo tarpu Lietuvos mastu šis skaičius yra lygus 3.866. Kaip matome, Molėtų rajono pašto skyriai aptarnauja iki 46 proc. mažiau gyventojų nei bendras Lietuvos vidurkis. Taip yra dėl to, kad gyventojų tankis Molėtų rajone yra 66 proc. mažesnis nei Lietuvos mastu.

1.7.10. Interneto paslaugos

LITNET yra Lietuvos universitetų ir mokslo institutų iniciatyva sukurta organizacija, įgyvendinanti ir koordinuojanti mokslo, studijų ir švietimo institucijas jungiančio kompiuterių tinklo plėtrą, naujų informacinių technologijų ir paslaugų plėtrą bei teikimą mokslo ir studijų institucijoms. Molėtų mieste šiuo metu yra įrengti 12 LITNET interneto prieigos taškų. 2 iš jų patenka į nagrinėjamą teritoriją.

Aljansas "Langas į ateitį" 2002 metais pradėjo vykdyti unikalų Lietuvoje verslo paramos informacinės visuomenės plėtrai projektą.

Aljanso misija - skatinti interneto naudojimą Lietuvoje ir tokiu būdu kelti šalies gyventojų gyvenimo lygį, šalies konkurencingumą Europoje bei pasaulyje. Projekto iniciatoriai siekia, kad bendromis verslo ir valdžios pastangomis skatinama interneto plėtra per 3 metus leistų pasiekti Europos Sąjungos interneto skverbties vidurkį.

Šiuo metu LA yra įsteigta apie 500 viešo interneto prieigos centrų iš kurių 8 yra Molėtų rajone. Du iš jų patenka į nagrinėjamą teritoriją.

Molėtų rajone, kaip ir daugelyje kitų rajonų, prisijungti prie interneto galima įvairiais būdais. Labiausiai paplitęs būdas prisijungti prie interneto yra per komutuojamą telefono liniją. Praktiškai kiekvienas turintis fiksuoto ryšio telefoną, gali lengvai prisijungti prie interneto.

Vis daugiau ir daugiau Lietuvos piliečių, tame tarpe ir Molėtų rajono, naudojami mobiliais telefonais. Jais taip pat galima pasiekti interneto tinklą pasinaudodami GPRS technologija. GPRS – tai packetinio duomenų perdavimo technologija. GPRS vartotojų siunčiami/gaunami duomenys suskaidomi į paketus, kurie perduodami vienu ar keliais GSM balso kanalais. Kad būtų galima naudotis GPRS paslaugomis, pirmiausia reikalingas mobilusis telefonas, turintis GPRS funkciją. Be to reikia užsisakyti GPRS paslaugą pas ją tiekiantį GSM tiekėją. Naudojantis GPRS technologija galima prisijungti praktiškai visoje Molėtų rajono teritorijoje.

Molėtų mieste ir beveik visame rajone apylinkėse galima prie interneto prisijungti pasinaudojant radijoreline technologija. AB Lietuvos radijo ir televizijos centro siūstuvais, internetas gali būti perduotas didesniu nei 20 km spinduliu.

1.7.11. Išvados

- Molėtų rajone yra aptarnaujama 60 % gyventojų centralizuotai tiekiamu vandeniu;
- Prie centralizuotos nuotekų tvarkymo sistemos yra prisijungę 42 % gyventojų.
- Rajone yra nuotekų surinkimo rezervuarų, tačiau dažnai jų būklė netenkina reikalavimų;
- Molėtų miesto NVĮ per metus susidaro iki 300 t dumblo, esančios dumblo aikštelės talpa 500 tonų;
- Pagal Molėtų rajono bendrajame plane atliktą analizę ir prognozavimą, esamų elektros įrengimų išnaudojimas net ir po 20 metų nebus didesnis nei instaliuotas galingumas;
- Molėtų rajone veikia konteinerinė atliekų surinkimo sistema t.y. buitinių atliekų surinkimui naudojami konteineriai;
- Molėtų rajone galima naudotis keleto mobiliojo ryšio operatorių paslaugomis;
- Lietuvos pašto tinklas yra vertinamas kaip plačiausias ir gerai veikiantis, o kartu apimantis įvairias paslaugas. Molėtų rajone veikia 17 pašto skyrių;
- Rajone vykdomi keletas projektų, kurie praplėstų interneto paslaugų tinklą. Labiausiai paplitęs būdas prisijungti prie interneto yra per komutuojamą telefono liniją. Beveik visame rajone galima prie interneto prisijungti pasinaudojant radijoreline technologija. Yra įrengti interneto prieigos taškai.

2. SPRENDINIAI

[vadas

Molėtų rajono teritorijos, esančios magistralinio kelio Vilnius – Utena atkarpoje, specialusis planas rengiamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Teritorijų planavimo nuostatomis, Molėtų rajono savivaldybės tarybos 2009 m. vasario 26 d. sprendimu Nr. B1-40, Molėtų rajono savivaldybės išduotomis 2009-07-13 Planavimo sąlygomis Nr. PI (19.24)-75 ir sąlygose nurodytais planavimo dokumentais.

Planuojama teritorija patenka į Rytų ir Pietų Lietuvos sritį, kuri apima kalvotąją Baltijos aukštumų ruožą bei gretimas jam pietrytines teritorijas. Pagal esamą žemės naudojimą rajone dominuoja ekstensyvus žemės ūkis bei intensyvus miškų ūkis. Molėtų rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane šiai zonai numatytos prioritetinės perspektyvinės funkcijos – tausojamasis miškų ūkis, rekreacija bei konservacija. Tai antroji (po pajūrio) funkcinė sritis, kurioje išryškėjęs nacionalinės svarbos rekreacinio naudojimo prioritetas. Labiausiai ekologiškai jautrios teritorijos, kuriose veikla ribojama – tai kai kurios gamtinio karkaso ir Natura 2000 teritorijos, valstybinių parkų teritorijos. Šiose teritorijose numatoma tausojanti žemės ūkio veikla.

2.1. Pagrindiniai plano tikslai

Specialiojo plano sprendiniai yra parengti siekiant įgyvendinti Specialiojo plano darbų programoje, patvirtintoje 2009-07-13 Molėtų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus, numatytus tikslus ir uždavinius:

- nustatyti aptarnavimo infrastruktūros (komercijos, pramonės, sandėliavimo, aptarnavimo) objektų išdėstymą planuojamoje teritorijoje;
- nustatyti gyvenamųjų vietovių plėtros prioritetines kryptis planuojamoje teritorijoje, užtikrinti gyvenamųjų vietovių plėtros sąveiką su gamtiniais ir antropogeniniais kompleksais, rezervuoti teritorijas gyvenamųjų vietovių plėtrai;
- nustatyti socialinės raidos poreikį, numatyti visuomenės, nagrinėjamos teritorijos aptarnavimo, paslaugų ir kitos veiklos, būsto, turizmo ir sporto infrastruktūros statybos privalomumą ir galimą plėtojimąsi planuojamoje teritorijoje;
- įvertinti galimybę esamų vandens telkinių ir miškų masyvų panaudojimą aktyviam poilsiui;
- nustatyti ir patikslinti planuojamos teritorijos naudojimo reglamentus, atsižvelgiant į aplinkos ir gamtinių išteklių apsaugos reikalavimus ir socialinio plėtojimo poreikį;
- numatyti inžinerinės ir susisiekimo infrastruktūros privalomumą, tobulinimą ir tolesnį plėtojimą ryšium su aptarnavimo infrastruktūros ir gyvenamųjų vietovių plėtra;
- pateikti degalinių išdėstymo tinklą planuojamoje teritorijoje;
- pateikti pasiūlymus dėl žemės naudojimo paskirties keitimo;
- užtikrinti darnią susisiekimo komunikacijų ir infrastruktūros plėtrą savivaldybės teritorijoje ir rezervuoti teritorijas šiai plėtrai, nustatant planuojamos teritorijos naudojimo ir tvarkymo režimą, apsaugos priemones ir kitus reikalavimus statinių statybos projektams rengti ir žemės sklypui naudoti;
- planuojamos teritorijos numatomą aptarnavimo infrastruktūrą susieti su infrastruktūros objektais esančiais gretimose teritorijose;
- įvertinti esamą ir planuojamą aptarnavimo infrastruktūrą Vilniaus ir Utenos rajonų artimiausiuose kelio Vilnius – Utena tašose teritorijose;
- skatinti investicijas socialiniam ekonominiam vystymui;
- gerinti investicinę aplinką skatinančią investicijas aptarnavimo infrastruktūroje plėtojant turizmo ir paslaugų veiklas.

2.2. Sąsaja su kitais planais, programomis, įstatymais ir poįstatyminiais aktais

Įvertinant planavimo tikslus ir uždavinius, planuojamai teritorijai taikomi šių galiojančių atitinkamo lygmens teritorijų planavimo dokumentų sprendinių ir kitų strateginių dokumentų bei programų (projektų) nuostatų reikalavimai:

- Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, LRS 2002-10-29 nutarimas Nr. IX-1154;
- Utenos regiono plėtros planas 2006 - 2013 metams, patvirtintas 2006-04-13 Utenos regiono plėtros tarybos (paskutinis papildymas 2009-12-21);
- Molėtų rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas, Molėtų rajono tarybos 2008-06-19 sprendimas Nr. B1-111;
- Molėtų rajono plėtros planas, 2004-06-03, Nr. B1-75;
- Molėtų miesto bendrasis planas, Molėtų rajono tarybos 1996-08-22 sprendimas Nr. 94;
- Molėtų miesto bendrojo plano korektūra, Molėtų rajono savivaldybės tarybos 2002-02-14 sprendimas Nr. 7, 2004-04-15 sprendimas Nr. B1-60;
- Molėtų rajono savivaldybės plėtros planas 2011 - 2017 metams;
- Kryptingo investicijų pritraukimo ir turizmo infrastruktūros vystymo Molėtų rajone galimybių studija, patvirtinta 2010-12-21 Molėtų rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. B1-214;
- Suginčių gyvenvietės bendrasis planas, Molėtų rajono tarybos 1998-06-25 sprendimas Nr. 32;
- Giedraičių gyvenvietės bendrasis planas, Molėtų rajono tarybos 1998-06-25 sprendimas Nr. 32;
- Bijutiškio gyvenvietės bendrasis planas, Molėtų rajono tarybos 1998-06-25 sprendimas Nr. 32;
- Rekreacinės sistemos schema, Molėtų rajono valdybos 1995-03-27 potvarkis Nr. 182-v;
- Molėtų rajono degalinių išdėstymo schema, Molėtų rajono valdybos 1996-08-14 potvarkis Nr. 193-v;
- Degalinių išdėstymo schemas Molėtų mieste ir rajone, patvirtintos Molėtų rajono valdybos 1996 m. rugpjūčio 14 d. sprendimu Nr. 193-v. papildymas, numatant naujas vietas degalinėms Vilnius – Utena (A14) ir Molėtai – Pabradė (Nr. 173) kelių sankryžoje, specialusis planas;
- Saugomų teritorijų įstatymas (Žin., 2001, Nr. 108-3902);
- Saugomų teritorijų tipiniai apsaugos reglamentai (Žin., 2004, Nr. 131-4704);
- Labanoro regioninio parko ir jo zonų ribų planas (Žin., 2002, Nr. 96-4193);
- Asvejos regioninio parko planavimo schema (Žin., 2002, Nr. 86-3710);
- Asvejos regioninio parko nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-04-29 nutarimu Nr. 490 (Žin., 1999, Nr. 39-1277);
- LR Vyriausybės 2001 m. lapkričio 7 d. nutarimas Nr. 1308 Dėl Asvejos regioninio parko ir jo zonų ribų patvirtinimo (Žin., 2001, Nr. 95-3351);
- LRV 2008-04-02 nutarimu Nr. 318 patvirtinti Gamtinių ir kompleksinių draustinių nuostatai (Žin., 2008, Nr. 44-1642);
- Molėtų rajono šilumos ūkio specialusis planas, Molėtų rajono tarybos 2005-03-03 sprendimas Nr. B1-22;
- Molėtų rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialusis planas, patvirtintas Molėtų rajono tarybos 2009-04-30 sprendimu Nr. B1-82;
- Molėtų rajono miškų priskyrimo miškų grupėms planas, patvirtintas LR Vyriausybės 2002 m. spalio 21 d. nutarimu Nr. 1651 (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais);
- Utenos apskrities kultūros paveldo tinklo schemos specialusis planas;
- Molėtų rajono savivaldybės kultūros paveldo tinklo schemos specialusis planas.
- detaliųjų planų;

- o Žemės sklypo Molėtų mieste Paluokesos kvartale detalusis planas, Molėtų rajono savivaldybės tarybos 2008-02-14 sprendimas Nr. B1-17;
- o R. Vitkevičienės žemės sklypo Paluokesos k., Luokesos sen., Molėtų r. detalusis planas, Molėtų rajono savivaldybės direktoriaus 2009-05-21 įsakymas Nr. B6-229;
- o R. Vitkevičiaus žemės sklypo Paluokesos k., Luokesos sen., Molėtų r. detalusis planas, Molėtų rajono savivaldybės direktoriaus 2009-05-21 įsakymas Nr. B6-229;
- o R. Vitkevičiaus žemės sklypo Paluokesos k., Luokesos sen., Molėtų r. detalusis planas, Molėtų rajono savivaldybės direktoriaus 2009-05-21 įsakymas Nr. B6-229;
- o UAB „Ovigreta“ dviejų žemės sklypų Paluokesos k., Luokesos sen., Molėtų r. detalieji planai, Molėtų rajono savivaldybės direktoriaus 2009-04-24 įsakymas Nr. B6-183;
- o R. Bielinienės, V. Bielinio žemės sklypo Kapanauzų k., Suginėlių sen., Molėtų r., detalusis planas, Molėtų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2009-01-23 įsakymas Nr. B6-41;
- o UAB „Molėtų radijas ir televizija“ žemės sklypo Paluokesos k., Luokesos sen., Molėtų r. detalusis planas, Molėtų rajono savivaldybės direktoriaus 2008-08-01 įsakymas Nr. B6-315.
- 2002 - 2015 metų Lietuvos Respublikos valstybinės reikšmės kelių priežiūros ir plėtros programa;
- Kelių eismo konvencija (Žin., 2002, Nr. 2-54);
- Lietuvos Respublikos kelių įstatymas (Žin., 1995, Nr. 44-1076; 2002, Nr. 101-4492);
- Kelių techninis reglamentas KTR 1.02:2008 „Automobilių keliai“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2008-01-09 įsakymu Nr. D1-11/3-3 (Žin., 2008, Nr. 9-322);
- Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymas (Žin., 2000, Nr. 92-2883; 2007, Nr. 128-5213);
- Lietuvos Respublikos Triukšmo valdymo įstatymas (Žin., 2004, Nr. 164-5971, aktuali redakcija nuo 2006-06-16);
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu patvirtintos Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos (Žin., 1992, Nr. 22-652, aktuali redakcija nuo 2008-04-18);
- LR Miškų įstatymas (Žin., 2001, Nr. 35-1161);
- Nacionalinė darnaus vystymosi strategija (Žin., 2003, Nr. 89-4029);
- kitų Lietuvos Respublikos įstatymų, nutarimų, įsakymų, statybos techninių reglamentų, projektų ir planų nurodytų planavimo sąlygose.

2.3. Sprendinių aprašymas

Planuojamos teritorijos, esančios magistralinio kelio Vilnius – Utena atkarpos zonoje, plotas 11 500,0 ha. Šios teritorijos vystymąsi įtakoja magistralinis kelias, jungiantis Uteną su Vilniumi. Šiuo keliu vyksta intensyvus keleivių ir krovinių pervežimas. Gyvenamųjų vietovių urbanizuotos teritorijos galėtų būti intensyviai plečiamos ne tik gyvenamųjų namų statybos plėtrai, bet ir komercijos, pramonės statinių statybai.

Planuojama komercinės paskirties, aptarnavimo objektų (prekybos, paslaugų ir pramogų statiniai) statybos teritorija iki 300 m (trijų šimtų metrų) atstumu nuo magistralinio kelio Vilnius-Molėtai-Utena A14, bei iki 100 m (šimto metrų) atstumu krašto bei rajoninių kelių, esančių urbanistinės integracijos ašiu zonoje.

Pramonės, sandėliavimo objektų teritorijos numatomos strategiškai patraukliausiose vietose: rajoninio kelio Nr.2809 ir magistralinio kelio A14 sankryžos šiaurės- vakarinėje dalyje ties Rudokais; rajoninio kelio Nr.2808 ir magistralinio kelio A14 sankryžos šiaurės – rytų dalyje ties Bijutiškiu; krašto

Molėtų rajono teritorijos, esančios magistralinio kelio Vilnius – Utena atkarpos zonoje, specialusis planas.
Aiškinamasis raštas

kelio Nr. 114 ir magistralinio kelio A14 sankryžos šiaurės – rytų dalyje ties Šeštokiškių kaimu; prie rajoninio kelio Nr.2822 ties Toliejais; prie magistralinio kelio A14 ties Suginčiais.

Vadovaujantis Molėtų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniais, planuojamoje teritorijoje numatytos rekreacinės infrastruktūros, visuomeninės paskirties ir gyvenamųjų namų statybos teritorijos. Šios teritorijos išsidėsčiusios vaizdingiausiose, patraukliausiose rekreacijai, turizmui vietovėse.

Vienbučių, dvibučių (mažaaukščių) gyvenamųjų namų ir komercinės paskirties objektų teritorijos numatytos prie Giedraičių, Kovaičių, Bijutiškio, Šeštokiškių, Molėtų.

Planuojamoje teritorijoje vienbučių ir dvibučių (mažaaukščių) gyvenamųjų namų statybos teritorijos numatytos esamų intensyvaus ir ekstensyvaus užstatymo urbanizuotose gyvenamųjų vietovių teritorijose.

Susisiekimo sistema numatyta esamais vietiniais, rajoniniais, krašto keliais. Magistralinio kelio A14 sanitarinės apsaugos zonos ribose (SAZ 70 m) planuojami apjungiamieji keliai, kuriais planuojamas patekimas į magistralinį A14 kelią.

Įrengus Molėtų rajono bendrajame plane numatytas ir šiame specialiajame plane siūlomas naujas degalines, bus sukurta ekonomiškai palankesnė aplinka tiek Molėtų rajono gyventojams, tiek tranzitui, važiuojančiam magistraliniu keliu A14.

Planuojama teritorija, kaip ir visas Molėtų rajonas, yra palankioje geografinėje padėtyje, netoli didžiųjų šalies miestų Vilniaus, Kauno, Utenos, Panevėžio, Ukmergės, todėl urbanistinės integracijos ašių zona (iki 1 km atstumu nuo magistralinio kelio Vilnius – Utena) - sudarys palankią aplinką verslo plėtrai ir investicijų pritraukimui.

Didėjant eismo intensyvumui kelyje Utena – Vilnius, bus skatinama jau dirbančių įmonių plėtra ir naujų aptarnavimo įmonių kūrimasis prie kelio Utena – Vilnius (Suginčių, Čiulėnų, Molėtų, Giedraičių, Dubingių vietinių centrų teritorijose): logistikos įmonių, transporto aptarnavimo įmonių, motelių, prekybos objektų.

Šiuo specialiuoju planu numatomos plėtros teritorijos, kurioms reikia rengti žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus (atskirų rekreacinių teritorijų, susisiekimo ir inžinerinių tinklų, atskirų teritorijos dalių).

Šio specialiojo plano sprendiniai užtikrins Molėtų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinio: intensyviai urbanizacijai panaudoti kelio Vilnius – Utena vieno kilometro ruožą į abi puses, kuriame sutelkti pagrindinius infrastruktūrinius bei gamybinius – komercinius objektus, kad išnaudoti gerą transportinį pasiekiamumą ir neužimti rekreacijai tinkamų teritorijų, įgyvendinimą.

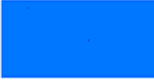
Molėtų rajono teritorijos, esančios magistralinio kelio Vilnius – Utena atkarpos zonoje, specialiojo plano sprendinių grafinę dalį sudaro šie brėžiniai:

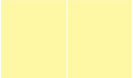
1. Pagrindinis brėžinys, M1: 25 000;
2. Teritorijos reglamentų brėžinys, M1: 50 000;
3. Susisiekimo (apjungiamųjų, vietinių, rajoninių, krašto kelių) brėžinys, M1:50 000;
4. Degalinių išdėstymo schema, M1: 50 000.

2.4 skyriuje pateikiamas urbanistinės erdvinės kompozicijos tvarkymo zonų reglamentavimas.

2.4. Urbanistinės erdvinės kompozicijos tvarkymo zonų reglamentavimas

Žymėjimas, kodas	Dominuojanti pagrindinė tikslinė žemės naudojimo paskirtis, naudojimo būdas (mišrios paskirties teritorijose gali dominuoti keli žemės naudojimo būdai)	Kitos leistinos pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirtys, naudojimo būdai	Reglamentai
Žemės ūkio paskirties žemė			
 Z	Žemės ūkio paskirties žemė. Mėgėjiškų sodų žemės sklypai ir sodininkų bendrijų bendro naudojimo (Z1); Specializuotų sodininkystės, gėlininkystės, šiltnamių, medelynų ir kitų specializuotų ūkių (Z2); Rekreacinio naudojimo žemės sklypai (Z3); Kiti žemės ūkio paskirties žemės sklypai (Z4).	<i>Miškų ūkio paskirties žemė (M):</i> Rekreacinių miškų sklypai (M2); Apsauginių miškų sklypai (M3); Ūkinių miškų sklypai (M4). <i>Kitos paskirties žemė.</i> Gyvenamosios teritorijos (G); Visuomeninės paskirties teritorijos (V); Pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos (P); Komercinės paskirties objektų teritorijos (K); Inžinerinės infrastruktūros teritorijos (I); Bendro naudojimo teritorijos (B); Rekreacinės teritorijos (R).	<i>Prioritetas teikiamas žemės ūkio paskirties žemės sklypams.</i> <i>Galima įveisti mišką, vadovaujantis Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatais, LR Aplinkos ministro 2008-04-14 įsakymas Nr.D1-199.; Miško įveisimo ne miško žemėje taisyklėmis, patvirtintomis LR Žemės ūkio ministro ir LR Aplinkos ministro 2004-03-29 įsakymu Nr.3D-130/D1-144 (Žin.2010, Nr.124-6340)</i> <i>Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų statyba galima esamose sodybose ir teritorijose, besiribojančiose su jau esamu sklypu, turinčiose privažiavimą ir galimybę prisijungti prie esamų inžinerinių tinklų.</i> <i>Žemės ūkio paskirties žemės sklypuose buvusios sodybos atkuriamos ir statomos naujos ūkininko sodybos, vadovaujantis Ūkininko ūkio įstatymo 11 straipsnio nuostatomis.</i>
Miškų ūkio paskirties žemė			
 M	Miškų ūkio paskirties žemė. Rekreacinių miškų sklypai (M2); Apsauginių miškų sklypai (M3); Ūkinių miškų sklypai (M4).	<i>Kitos paskirties žemė.</i> Gyvenamosios teritorijos (G); Visuomeninės paskirties teritorijos (V); Pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos (P); Komercinės paskirties objektų teritorijos (K); Inžinerinės infrastruktūros teritorijos (I); Bendro naudojimo teritorijos (B);	<i>Prioritetas teikiamas miškų ūkio paskirties žemės sklypams.</i> <i>Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (pask. red. , Žin., 2010, Nr.98-5089).</i> <i>Miškai tvarkomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos miškų įstatymu (Žin., 1994, Nr.96-1872, pask. red. Žin., 2003, Nr.123-5593)</i> <i>Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų statybos negalimos miškų naudmenoms skirtose teritorijose.</i>

		Rekreacinės teritorijos (R).	Rekreacinių miškų sklypuose kitos paskirties teritorijos neleidžiamos.
Koncervacinės paskirties žemė			
 C	Koncervacinės paskirties žemė (C) Kultūros paveldo objektų žemės sklypai (C2)	-	Apsaugos teritorinės priemonės konkretizuojamos teritorijų specialiaisiais ir detaliaisiais planais bei objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, individualiais apsaugos reglamentais (tipiniai apsaugos reglamentai, jei individualių reglamentų nėra nustatyta). Visų objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, teritorijoms ir jų apsaugos zonoms yra taikomi LR Vyriausybės Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų XIX p. reikalavimai patvirtinti LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (pask. red., Žin., 2010, Nr.98-5089)). Archeologijos paveldo objektų tvarkybai nustatoma konservavimo kryptis (Lietuvos teritorijos bendrasis planas, 21 str. (Žin., 2002, Nr. 110-4852). Visos kapinės tvarkomos pagal LRV 2008 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1207 patvirtintas Kapinių tvarkymo taisykles, (Žin., 2008, Nr. 137-5411).
Vandens ūkio paskirties žemė			
 H	Vandens ūkio paskirties žemė (H): Ūkinei veiklai naudojami vandens telkiniai (H1); Rekreaciniai vandens telkiniai (H2); Ekosistemas saugantys vandens telkiniai (H3); Bendro naudojimo vandens telkiniai (H4).	-.	Teisės aktais reglamentuota vandens ūkio veikla. Planuojamoje teritorijoje, kaip numatyta Molėtų rajono bendrajame plane, esantys vandens telkiniai daugiausia bus naudojami, kaip ir šiuo metu, ekosistemų apsaugai, rekreacijai, žuvininkystei, pažintinių maršrutų, lieptų, paplūdimių įrengimui.
Kitos paskirties žemė			
	Kitos paskirties žemė.		Prioritetas teikiamas gyvenamųjų vietovių plėtrai ir individualiai statybai - gyvenamųjų vietovių intensyviai užstatytose,

 G	Gyvenamosios teritorijos (G): Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų statybos (G1); Daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių statybos (G2).	<i>Kitos paskirties žemė:</i> Visuomeninės paskirties teritorijos (V); Pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos (P); Komerčinės paskirties objektų teritorijos (K); Inžinerinės infrastruktūros teritorijos (I); Bendro naudojimo teritorijos (B); Atskirųjų želdynų teritorijos (E).	<i>urbanizuotose teritorijose. Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų statybos teritorijos - žemės sklypai, kuriuose numatomi statyti vieno ar dviejų butų gyvenamieji pastatai ir jų priklausiniai.</i> <i>Pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos galimos tik parengus gyvenamosios zonos detalų planą.</i>
 G/K	Kitos paskirties žemė. Gyvenamosios teritorijos (G) arba komercinės paskirties objektų teritorijos (K)	<i>Kitos paskirties žemė:</i> Visuomeninės paskirties teritorijos (V); Inžinerinės infrastruktūros teritorijos (I); Bendro naudojimo teritorijos (B); Atskirųjų želdynų teritorijos (E).	<i>Prioritetas teikiamas gyvenamosioms teritorijoms, vienbučių, dvibučių gyvenamųjų pastatų statybai.</i> <i>Galimi žemės sklypai, kuriuose yra esami arba numatomi statyti vieno ar trijų aukštų gyvenamieji namai ir jų priklausiniai. Žemės sklypai, kuriuose yra esami arba numatomi statyti prekybos įmonių (maisto ir kitų prekių pardavimo), finansų įstaigų (bankai, kredito įstaigos, investicinės bendrovės, draudimo įmonės ir kt.), pastatai, turizmo (viešbučiai, moteliai, svečių namai, sanatorijos, poilsio namai, kempingai), parodų kompleksų bei kitų paslaugų įmonių statiniai, stadionai, universalūs (daugiafunkciniai) sporto ir pramogų kompleksai, vandens bei sporto šakų statiniai. Visų rūšių transporto ir pėsčiųjų judėjimo, inžinerinių statinių bei inžinerinių tinklų teritorijos.</i>
 K	Kitos paskirties žemė. Komerčinės paskirties objektų teritorijos (K): Prekybos, paslaugų ir pramogų objektų statybos (K1); Laidojimo paslaugų statinių statybos (K2); Degalinių ir autoservisų statinių statybos (K3).	<i>Kitos paskirties žemė:</i> Visuomeninės paskirties teritorijos (V); Pramonės ir sandėliavimo objektų	<i>Prioritetas teikiama komercinės paskirties objektų statybai.</i> <i>Galimi žemės sklypai, kuriuose yra esami arba numatomi statyti prekybos įmonių (maisto ir kitų prekių pardavimo), finansų įstaigų (bankai, kredito įstaigos, investicinės bendrovės, draudimo įmonės ir kt.), pastatai, turizmo (viešbučiai, moteliai, svečių namai, sanatorijos, poilsio namai, kempingai), parodų kompleksų bei kitų paslaugų įmonių statiniai, stadionai, universalūs (daugiafunkciniai) sporto ir pramogų kompleksai, vandens bei sporto šakų statiniai. Visų rūšių transporto ir pėsčiųjų judėjimo, inžinerinių statinių bei inžinerinių tinklų teritorijos.</i>

		teritorijos (P); Inžinerinės infrastruktūros teritorijos (I); Bendro naudojimo teritorijos (B); Atskirųjų želdynų teritorijos (E). Gyvenamosios teritorijos (G).	
 R	Kitos paskirties žemė. Rekreacinės teritorijos (R)	Kitos paskirties žemė: Gyvenamosios teritorijos (G): Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų statybos teritorijos (G1); Visuomeninės paskirties teritorijos (V); Komerčinės paskirties objektų teritorijos (K) Inžinerinės infrastruktūros teritorijos (I); Bendro naudojimo teritorijos (B); Atskirųjų želdynų teritorijos (E).	<i>Prioritetas teikiamas rekreacinėms teritorijoms. Žemės sklypuose plėtotina kaimo turizmo, viešbučių, pramogų veikla ir paslaugos, plėtojami amatai. Gali būti plėtojama ir kita ūkinė veikla suderinama su poilsio, turizmo ir pramogų veikla.</i>
 P/K	Kitos paskirties žemė. Pramonės ir sandėliavimo arba komercinės paskirties objektų teritorijos P/K	Kitos paskirties žemė. Inžinerinės infrastruktūros teritorijos (I); Atliekų saugojimo, rūšiavimo ir utilizavimo teritorijos (S); Atskirųjų želdynų teritorijos (E); Bendro naudojimo teritorijos (B).	<i>Prioritetas teikiamas pramonės ir gamybos įmonių, sandėlių, terminalų bei kitų sandėliavimo objektų statybai. Visų rūšių transporto ir pėsčiųjų judėjimo, inžinerinių statinių bei inžinerinių tinklų teritorijos.</i>

Kitos leistinos pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirtys neturi viršyti dominuojančios pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties, t.y. turi sudaryti mažiau nei 50 % visos dominuojančios paskirties. Pagrindinė tikslinė žemės naudojimo paskirtis keičiama į kitą detaliaisiais planais.

Molėtų rajono teritorijos, esančios magistralinio kelio Vilnius – Utena atkarpos zonoje, specialusis planas.
Aiškinamasis raštas

Gamtinio karkaso konservacinės, miškų, žemės ūkio ir kitos rekreacinės paskirties teritorijose draudžiama statyti pramonės įmones, kurioms reikalingi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai, ir gyvenamuosius kvartalus – formuoti urbanizuotas teritorijas, sudarytas iš 5 ar daugiau gyvenamųjų namų ar ūkininkų sodybų, atstumas tarp kurių ne didesnis kaip 150 m. Šis atstumas matuojamas nuo sodybos ar namų valdos pastato, esančio arčiausiai naujai planuojamo sklypo ribos (Gamtinio karkaso nuostatai, LR Aplinkos ministro įsakymu patvirtinti 2007-02-14 Nr.D1-96 (redakcija Žin., 2010,Nr.87-4619). Gamtinio karkaso kitos tikslinės paskirties sklypų užstatymo tankumas ribojamas iki 30 %.

Molėtų rajono teritorijos, esančios magistralinio kelio Vilnius - Utena atkarpos zonoje (urbanistinės integracijos ašių zona), specialiuoju planu jokie sprendiniai Labanoro ir Asvejos regioninio parko teritorijos vystymo atžvilgiu, nepriimami. Siūloma, kad, į Urbanistinės integracijos ašių zoną patenkanti Labanoro regioninio parko teritorijos dalis, turėtų būti pritaikyta intensyvesniam visuomenės poreikių tenkinimui, atsižvelgiant į tai, jog ši parko teritorijos dalis ribojasi su magistraliniu A14 keliu, yra arti Molėtų miesto.

Buvusių (uždarytų) sąvartynų teritorijose ir aplink juos 50 metrų spinduliu gyvenamųjų namų statybos teritorijos nerekomenduojamos.

Kelių ir kitų inžinerinių statinių sanitarinėse apsaugos zonose veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, (Žin., 1996, Nr. 2-43).

2.5. Susisiekimo sistemos plėtra

Rengiant specialųjį planą vadovautasi 2002-2015 metų Lietuvos Respublikos valstybinės reikšmės kelių priežiūros ir plėtros programa; Kelių eismo konvencija (Žin., 2002, Nr. 2-54); Lietuvos Respublikos kelių įstatymu (Žin., 1995,Nr. 44-1076; 2002, Nr. 101-4492), KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“ ir kitais teisės aktais.

Susisiekimo planavimo sprendiniai garantuoja normatyvines gyventojų susisiekimo, krovinių pervežimo ir specialiosios paskirties transporto priemonių eismo sąlygas, taip pat susisiekimo būklę, palankią socialinei ir ekonominei plėtrai.

Specialiojo plano sprendiniuose planuojami apjungiamieji keliai (gatvės). Jų vieta numatyta magistralinio kelio A14 Vilnius – Utena apsaugos zonoje (70 m abipus kelio), zonos kraštinėje dalyje. Apjungiamųjų kelių ir kelio Nr. A14 sankirtoje galimos sankryžos, išlikusios magistralinio kelio būsimos rekonstrukcijos metu. Rekonstruojant A14 kelią, pagal aukštesnės techninės kategorijos keliams keliamus reikalavimus, pavienės nuovažos ar kelių susikirtimai turėtų būti naikinami. Visas vietinio transporto eismas, ateityje, turės būti planuojamas per sankryžas su keliais: Nr. 2809; Nr.2808; Nr.2815; Nr.2826 ir Nr. 173; Nr. 114; Nr.2802; Nr. 2817; Nr. 2822, sankryža ties Toliejais; Nr. 2813; Nr.2829; Nr.2821; Nr. 2811.

Patekimas į planuojamas teritorijas nuo magistralinio kelio turi būti numatytas detaliojo planavimo stadijoje, t.y. tarp esamų sankryžų numatytais lygiagrečiais (dubliuojančiais), apjungiamaisiais keliais. Patekimas nuo kitų valstybinės reikšmės kelių į šalia jų esančius žemės sklypus, numatomas toliau naudojant (atitinkamai rekonstravus) esamas nuovažas ir/ar esamus vietinės reikšmės kelius, arba numatant nuo teisėtai įrengtų esamų artimiausių nuovažų lygiagrečius su pagrindiniu keliu jungiamuosius kelius, kuriais būtų galima patekti į kiekvieną žemės sklypą. Kitokio patekimo ateityje, kaip per apjungiamuosius kelius į magistralinį kelią, neplanuojama.

Pagal Lietuvos Respublikos kelių įstatymo (Žin., 1995, Nr. 44-1076; 2002, Nr. 101-4492) 12 straipsnį, prie valstybinės reikšmės kelių nustatomos kelio apsaugos zonos.

2.6. Degalinių įrengimas

Didėjant automobilių srautams, taip pat įvertinant specialiajame plane numatomas galimas urbanizuotinas vietas, akivaizdu, kad degalinių kiekis šalia magistralinio kelio A14 Vilnius – Utena nėra pakankamas optimaliam rajono gyventojų ir pakeleivių poreikių tenkinimui. Vadovaujantis Molėtų rajono bendrojo planu, bei degalinių išdėstymo specialiuoju planu, šalia magistralinio kelio A14 planuojama dvylika degalinių, iš kurių *keturios* yra siūlomos šiuo specialiuoju planu:

- Ties krašto kelio Nr. 172 ir rajoninio kelio Nr. 2809 sankryža prie Giedraičių miestelio;
- Ties magistralinio kelio A14 ir rajoninio kelio Nr. 2809 sankryža prie Rudokų kaimo;
- Ties magistralinio kelio A14 ir rajoninio kelio Nr. 2808 sankryža netoli Bijutiškio kaimo;
- Ties magistralinio kelio A14 ir rajoninio kelio Nr. 2815 sankryža netoli Ažluokesos kaimo;
- Trys degalinės ties magistralinio kelio A14 ir krašto kelio Nr. 173 sankryža prie Molėtų miesto;
- Ties magistralinio kelio A14 ir krašto kelio Nr. 114 sankryža prie Kemetiškių kaimo;
- Ties magistralinio kelio A14 ir rajoninio kelio Nr. 2829 sankryža prie Suginčių kaimo;
- Ties magistralinio kelio A14 ir rajoninio kelio Nr. 2824 sankryža netoli Suginčių kaimo;
- Ties magistralinio kelio A14 ir rajoninio kelio Nr. 2821 sankryža prie Šliavelių kaimo;
- Ties magistralinio kelio A14 ir vietinio kelio sankryža prie Kovaičių kaimo;

Siūloma šiame specialiajame plane naujai planuojamas degalines (viena iš trijų planuojamų ties magistralinio kelio A14 ir krašto kelio Nr. 173 sankryža prie Molėtų miesto; ties magistralinio kelio A14 ir rajoninio kelio Nr. 2829 sankryža prie Suginčių kaimo; ties magistralinio kelio A14 ir rajoninio kelio Nr. 2821 sankryža prie Šliavelių kaimo; ties magistralinio kelio A14 ir vietinio kelio sankryža prie Kovaičių kaimo) įteisinti, rengiant Molėtų miesto ir rajono degalinių išdėstymo schemos korektūrą. Įgyvendinus degalinių išdėstymo schemos sprendinius, bus sukurta ekonomiškai palankesnė aplinka tiek Molėtų rajono gyventojams, tiek tranzitui, važiuojančiam magistraliniu keliu A14. Siekiant išvengti neigiamos įtakos gamtinei aplinkai, naujai projektuojamos degalinės turi būti įrengtos pagal Lietuvos Respublikos vyriausybės įstatymų ir reikalavimų numatytą tvarką.

2.7. Inžinerinis teritorijos aprūpinimas

Molėtų rajono teritorijoje, esančioje magistralinio kelio Vilnius – Utena zonoje, yra 10 esamų vandenviečių: Giedraičių I, Giedraičių II, Giedraičių III, Giedraičių IV, Suginčių, Toliejų I, Toliejų II, Bijutiškio, Šeikiškių ir Šeštokiškių.

Į nagrinėjamą teritoriją patenka Bijutiškio, Giedraičių ir Toliejų nuotekų valymo įrenginiai. Giedraičių nuotekų valymo įrenginiuose nuotekos valomos mechaniniais valymo įrenginiais, o Bijutiškio ir Toliejų – biologiniais. Suginčiuose planuojami nuotekų valymo įrenginiai.

Pagal geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymą (Žin., 2006, Nr. 82-3260), iki 2014 metų gruodžio 31 d. yra numatoma, kad 95 % savivaldybės gyventojų turi gauti viešojo vandens tiekėjo paslaugas. Į viešojo vandens tiekėjo teritorijas yra įtraukiamos gyvenamosios vietovės, jų dalys ir pavieniai pastatai, kuriuose gyventojų skaičius yra ne mažesnis nei 50 asmenų ir/arba jose yra valstybei, savivaldybei arba savivaldybės kontroliuojamai įmonei priklausanti naudojimai tinkama geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūra bei kuriose gyventojai dėl įvairių priežasčių geriamuoju vandeniu negali būti aprūpinami kitais būdais.

Molėtų rajonui parengtas vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialusis planas, patvirtintas Molėtų rajono tarybos 2009-04-30 sprendimu Nr.B1-82. Vadovaujantis šio plano sprendiniais Molėtų rajone vykdoma vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra.

Inžinerinių tinklų koridoriai turi būti suplanuoti rengiant teritorijų detaliuosius planus.

Tinklai turi būti klojami tarp gatvių raudonųjų linijų (pagal STR 2.06.01:1999 „Miestų, miestelių ir kaimų susisiekimo sistemos“ gatvės juosta tarp raudonųjų linijų yra skirta įrengti važiuojamąją dalį ir kitus gatvės elementus (šaligatvius, pėsčiųjų ir dviratininkų takus); inžinerinius tinklus; transporto priemonių aptarnavimo pastatus, stovėjimo vietas).

Klojant naujus tinklus būtina užtikrinti esamų inžinerinių tinklų išsaugojimą, nesant galimybės išsaugoti, gauti projektavimo sąlygas tinklams perkelti. Taip pat būtina taikyti (esamiems, nustatyta tvarka suprojektuotiems, pastatytiems ir pripažintiems tinkamais naudoti inžineriniams tinklams) „Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų“ (LR Vyriausybės nutarimas 1992–05–12 Nr. 343 su vėlesniais pakeitimais) bei kitų, atskiroms tinklų grupėms galiojančių, įstatymų reikalavimus. Visi aukščiau įvardinti reikalavimai turi būti įvertinti žemesnio lygmens planavimo dokumentuose. Taip pat detaliojo planavimo metu turi būti įvertinti žemės ir inžinerinių tinklų savininkai, išspręsti žemės paėmimo visuomenės poreikiams ir naujų tinklų prijungimo prie esamų inžinerinių statinių klausimai.

Pagal VU Teorinės fizikos ir astronomijos instituto išduotas sąlygas, planuojant teritoriją ir objektų statybą observatorijos apsaugos zonoje, turi būti laikomasi šių principų:

1. neorientuoti šviesos į viršų;
2. naudoti žemo slėgio natrio lempas;
3. statiniuose naudoti žaliuzes toje pusėje, kuri yra orientuota į observatoriją;
4. visais atvejais (teritorijų planavimo, statybų) projektus derinti su VU Teorinės fizikos ir astronomijos institutu.

2.8. Saugomos teritorijos

Į planuojamą teritoriją patenka 267,75 ha Labanoro regioninio parko (bendras plotas 55344 ha). Tai sudaro apie 2,33 % visos planuojamos teritorijos ir apie 0,484 % bendro regioninio parko ploto. Taip pat į planuojamą teritoriją patenka 100,875 ha Asvejos regioninio parko (bendras plotas 12208 ha). Tai sudaro apie 0,88 % visos planuojamos teritorijos ir apie 0,83 % bendro regioninio parko ploto. Malkestaičio hidrografinis draustinis (bendras plotas 39,5 ha) visas patenka į planuojamą teritoriją.

3.8.1. lentelė. Valstybinės saugomos teritorijos Molėtų rajone, kurios patenka į planuojamą teritoriją.

Eil. Nr.	Kategorija Pavadinimas	Savivaldybė	Apsaugos tikslai
Regioniniai parkai			
1.	Labanoro	Švenčionių Molėtų	Išsaugoti gamtos ir kultūros paveldo bei rekreaciniu požiūriu vertingus Rytų Aukštaitijos kraštovaizdžio kompleksus, jų gamtinę ekosistemą bei kultūros paveldo vertybes, jas tvarkyti ir racionaliai naudoti.
2.	Asvejos	Vilniaus Švenčionių Molėtų	Išsaugoti Asvejos ežeryno kraštovaizdį, jo gamtinę ekosistemą bei kultūros paveldo vertybes, jas tvarkyti ir racionaliai naudoti.
Hidrografiniai draustiniai			
1.	Malkestaičio	Molėtų	Išsaugoti unikalaus skerspjūvio bei gylio santykio Malkestaičio ir Vadinėlio ežerų duburius.

Planuojamoje teritorijoje yra vienas saugomas geologinis objektas – Kreiviškių akmuo (3.8.2. lentelė).

3.8.2. lentelė. Valstybės saugomi gamtos paminklai (gamtos paveldo objektai) Molėtų rajone, kurie patenka į planuojamą teritoriją.

Eil. Nr.	Vietovė, saugoma teritorija	Savivaldybės pavadinimas
Geologiniai objektai		
1.	Kreiviškių akmuo (vad. Velnio akmeniu)	Kreiviškių kaimas

Kraštovaizdžio apsaugos, naudojimo ir tvarkymo reikalavimai nustatomi saugomų teritorijų tvarkymo planuose (planavimo schemose), kurie yra svarbiausi saugomų teritorijų apsaugą ir tvarkymą reglamentuojantys dokumentai, galimų negatyvių procesų ribojimo garantas.

Neskaitant valstybinių ypač saugomų teritorijų tinklo, Molėtų rajono teritorija padengta „Natura 2000“ teritorijomis, jungiančiomis trapiasias ir vertingiausias natūralias buveines bei rūšis, kurios ypatingai svarbios visos Europos biologinei įvairovei.

Į planuojamą teritoriją patenka dvi buveinių apsaugai svarbios teritorijos (3.8.3. lentelė) ir dvi paukščių apsaugai svarbios teritorijos (3.8.4. lentelė).

3.8.3. lentelė. Natura 2000 buveinių apsaugos teritorijos patenkančios į planuojamą teritoriją.

Eil. Nr.	Vietovės pavadinimas	Savivaldybė	Pastabos dėl vietovių, atitinkančių gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus.
1.	Asvejos ežerynas	Molėtų r. Švenčionių r. Vilniaus r.	Ribos sutampa su Asvejos regioninio parko ribomis, išskyrus rekreacinės, žemės ūkio bei kitos (gyvenamosios) paskirties prioriteto funkcines zonas
2.	Labanoro regioninis parkas	Molėtų r. Švenčionių r. Utenos r.	Ribos sutampa su Labanoro regioninio parko ribomis, išskyrus rekreacinės, žemės ūkio bei kitos (gyvenamosios) paskirties prioriteto funkcines zonas

3.8.4. lentelė. Paukščių apsaugai svarbios teritorijos patenkančios į planuojamą teritoriją.

Eil. Nr.	Lietuvos Respublikos saugomos teritorijos arba jų dalys	Paukščių apsaugai svarbi teritorija	Savivaldybė	Pastabos dėl paukščių apsaugai svarbios teritorijos ribų
1.	Asvejos regioninio parko dalis	Asvejos ežerynas	Molėtų r. Švenčionių r. Vilniaus r.	Paukščių apsaugai svarbios teritorijos ribos sutampa su Asvejos regioninio parko ribomis, išskyrus rekreacinės, žemės ūkio bei kitos (gyvenamosios) paskirties prioriteto funkcines zonas
2.	Labanoro regioninio parko dalis	Labanoro giria	Ignalinos r. Molėtų r. Švenčionių r. Utenos r.	Paukščių apsaugai svarbios teritorijos ribos sutampa su Labanoro regioninio parko ribomis, išskyrus rekreacinės, žemės ūkio bei kitos (gyvenamosios)

Eil. Nr.	Lietuvos Respublikos saugomos teritorijos arba jų dalys	Paukščių apsaugai svarbi teritorija	Savivaldybė	Pastabos dėl paukščių apsaugai svarbios teritorijos ribų
				paskirties prioriteto funkcinės zonos

Saugomų teritorijų sistemoje yra išskiriamos ekologinės apsaugos prioriteto teritorijos. Šiai kategorijai priskiriamos ekologinės apsaugos teritorijos.

Pagal apsaugos pobūdį ekologinės apsaugos zonos yra:

- 1. bendrosios ekologinės apsaugos – miestų ir kurortų, pajūrio ir laukų apsaugos, požeminių vandenų (vandenviečių), paviršinio vandens telkinių, agrarinių takoskyrų bei intensyvaus karsto apsaugos zonos;*
- 2. buferinės apsaugos – valstybinių rezervatų, valstybinių parkų ir valstybinių draustinių, paveldo objektų buferinės apsaugos zonos;*
- 3. fizinės apsaugos – paveldo objektų, valstybinio geodezinio pagrindo punktų, elektros linijų, dujotiekių ir naftotiekių, ryšių linijų bei kitų infrastruktūros objektų fizinės apsaugos zonos;*
- 4. vizualinės (regimosios) apsaugos – paveldo objektų, astronomijos observatorijų, aerodromų bei kitų infrastruktūros objektų vizualinės (regimosios) apsaugos zonos; tai plotai, kuriuose aplinkos keitimas gali pakenkti šių objektų aplinkai ar trukdyti juos apžvelgti;*
- 5. sanitarinės apsaugos – gamybinių ir komunalinių objektų, žemės ūkio įmonių bei kitų ūkio ir infrastruktūros objektų sanitarinės apsaugos zonos;*
- 6. rezervuojančios apsaugos – perspektyvių naudingųjų iškasenų plotų apsaugos zonos.*

Ekologinių apsaugos zonų dydžius ir veiklą jose reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos ir teisės aktai, pagal kuriuos jos buvo nustatytos.

2.9. Kultūros paveldo objektai ir teritorijos

I planuojamą teritoriją patenka 5 archeologijos paveldo objektai, 2 architektūros paveldo objektai, 2 mitologijos objektai, 2 monumentai ir 16 laidojimo vietų.

Vadovaujantis Molėtų rajono savivaldybės teritorijos bendroju planu, prioritetinėmis nekilnojamojo kultūros paveldo naudojimo kryptimis laikomas kultūrinis ir kaimo turizmas bei rekreacija. Šioms paskirtims tikslinga pirmaeiliai pritaikyti svarbiausiuosius kultūrinio turizmo objektus bei nekilnojamojo kultūros paveldo objektus ir vietas, esančius kultūros vertybių sankaupos arealuose.

Remiantis LR Nekilnojamųjų kultūros paveldo apsaugos įstatymo 3 str. 1 p., visi objektai, saugoti kaip nekilnojamosios vertybės pagal įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo įgyvendinimo“ 9 straipsnį, pripažįstami Kultūros vertybių registre registruotomis nekilnojamosiomis kultūros vertybėmis.

Visų objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, teritorijoms ir jų apsaugos zonoms yra taikomi LR Vyriausybės Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų XIX p. reikalavimai (Žin., 1992 08 10, Nr. 22-652, 1996, Nr. 2-43, 2008, Nr. 33-1152).

Kultūros paveldo objektai, esantys Asvejos ir Labanoro regioniniuose parkuose, saugomi pagal šių parkų nuostatus, teritorijų planavimo dokumentus ir apsaugos reglamentus.

Siekiant plėtoti kultūrinį ir pažintinį turizmą, lankymui siūloma pirmiausiai pritaikyti objektus, esančius šalia turizmo maršrutų, kertančių Molėtų rajono teritoriją.

Molėtų rajono teritorijos, esančios magistralinio kelio Vilnius – Utena atkarpos zonoje, specialusis planas.
Aiškinamasis raštas

Kultūros paveldo objektų teritorijos ir apsaugos zonos bei jų tvarkybos ir naudojimo reikalavimai nustatomi jų apsaugos specialiaisiais planais.

Projekto vadovė, atestatas Nr. 24001, Aurelija Čergelienė
Inžinierė Rasa Pratusytė